

DOMOLJUB

Izhaja vsak četrtek. Cena mu je
3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za
Ameriko in druge tuje države 6 K.)
— Posamezne številke se prodajajo
po 10 vinarjev.

S prilogama:
„Naš kmečki dom“ in „Naša gospodinja“.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu
„Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva
ulica. Naročnina, reklamacije in in-
serati pa: Upravištvu „Domoljuba“,
Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 29.

V Ljubljani, dne 16. julija 1914.

Leto XXVII.

Kaj zdaj?

Kaj zdaj? Tako se povprašuje vse vprek. Mož, ki je nanj čakala katoliška Avstrija, ki so nanj upali vsi, kateri trpe in so zatirani, je ubit, mrtev. Ni ga več! Žalost pa ne sme zavreti potrebnega dela. Zdaj tembolj vsi poštenjaki skup, v tesno zvezo k krepkemu delu!

Kaj zdaj, čujemo povsod. Najbolj glasen, saj tudi najbolj umljiv je klic srda proti morilcem, in proti tistim, kateri so jih najeli in izučili. Srbska država ne sme več k nam pošiljati bomb, ne plačevati časopisov in posamičnih agitatorjev, ne vzgajati morilcev. Ko bi naša država to pustila, ko bi celo mirno gledala, da od nje plačani profesorji naravnost zapeljujejo mladino proti nji, bi ne imela pač nobenega življenja več. To bi bilo znamenje, da je že umrla. Pa ni še in silno se motijo vsi, kateri tega čakajo. Za evropsko ravnovesje je naša država nujno potrebna in Evropa ne more dopustiti, da bi propadla. Pa tudi sama ima kljub vsem notranjim bojem silno moč, ki se bo pokazala, kadar bo treba. Že so jo delili v mislih in ji napovedovali skorajšen pogin, toda ravno zadnji dogodki so pokazali, da je še zvestoba v Avstriji in kakor je bila mučeniška kri v prvi dobi krščanstva seme, ko je iz nje kalilo polno izpreobrnjenec, tako je tudi prestolonaslednika in njegove žene nedolžna kri oplodila na čudovit način zavest skupne države in skupne cesarske rodbine. Umrl je Franc Ferdinand, a v smrti je za sehoj in za svojimi cilji potegnil milijone.

Ni pa dovolj, da se država pokaže močno proti sovražnikom, ki preže nanjo od zunaj, in da zamaši tudi vse luknje, ki iz njih bruha strup upora in izdaštva, marveč treba ji je tudi moči

proti notranjim sovražnikom. In med te spadajo vsi, kateri delajo razloček med gospodujočimi in tlačanskimi narodi, zlasti pa tisti, kateri se protivijo zedinjenju Slovencev in Hrvatov v naši državi. Avstrija mora dati Slovanom na svojem jugu samostojnost, priložnost za razvoj in napredek v vseh ozirih; potem ne bo nič zmogla srbska agitacija. Ne avstrijski Slovani, marveč Srbi sami bodo potem jeli gledati za Avstrijo in iskati njenega zavetja.

Neštetokrat smo že to povedali; naši poslanci so v državni zbornici in v delegacijah to v živo razlagali, naša stranka poudarja to reč ob vsaki priliki. S samo silo se nič ne doseže. Samo država, ki je njena vlada vsestransko pravična, ima moč, da se uspešno ustavi krivici, ki se dvigne zoper njo. Zato pa moramo velikosrbski agitaciji postaviti na stran kot enakonevarno madjarsko nasilnost. Madjarski ministrski predsednik je v ogrski državni zbornici, ko je govoril o tem, da bo država varovala, kar zahteva njen obstoj in njena čast, obenem napadel hrvaške pravaše, ki so na Hrvaškem nastopili proti velesrbski misli. Tam vlada Hrvate zatira in Srbe podpira; Srbi namreč ne nasprotujejo Madjarom in izkušajo z zvito prikritostjo čim največ zase dobiti. Po ti poti seveda nikamor ne pridemo.

Ravnotako pa mora pasti nemško nasilje. Nemci sedaj v naših deželah kriče, da so samo oni zvesti državi in z nepopisno nesramnostjo po velikih dunajskih listih pišejo, kako so zatirani na Kranjskem in sumničijo ter blatijo našo stranko in njene vodilne može. Na Koroškem pa slovenski otrok nima slovenske šole, slovenski študirani domačin ne dobi kruha, slovenski jezik nima nič pravic v uradu, slovenski kmet pa nobene opore v svojem gospo-

darskem življenju. Pa lažejo o zatiranju nemštva na Kranjskem, kjer so vse boljše službe v nemških rokah in imajo Nemci razmerno povsod vsega več, nego domačini Slovenci.

Pa še nekaj! To, kar smo dozdej rekli, je državna dolžnost. Naša je pa boj proti liberalstvu. Svobodomiselnost veže vse tiste, kateri zanašajo prodirjavno agitacijo k nam; boj proti katoliški cerkvi in naši stranki, ki se drži katoliških načel, je zvezan s to agitacijo. Kdor tega ne ve, naj bi bil zdaj bral liberalno časopisje vseh vrst. Povsod je žarelo ven črno sovraštvo, besen srd in divja maščevalnost ne proti morilcem prestolonaslednika in njihovim vzgojiteljem, marveč samo proti klerikalcem, jezuitom, škofom in proti katoliškim strankam in njenim politikom.

Boj proti tem ljudem moramo izvajati sami. Tu ne rabimo nikogar. Ko bi ne bil naš narod toliko zdrav in čil, da ne bi izbljuval tega strupa iz sebe, da ne bi zlasti zdaj iztrebil iz svojega trupla te gnojne ture, potem bi mu ne bilo pomagati; brez rešitve bi šel proti svojemu koncu. Toda hvala Bogu, moči in zdravja je še dovolj in z mlado, junaško silo se bo nadaljevalo očiščevanje našega javnega življenja, dokler se ne stere zadnja sled liberalnega vpliva.

Slovenci zvesti do zadnjega avstrijski zastavi.

Dne 5. julija je sklicala S. L. S. v Ljubljano mogočen shod, na katerem so prisegli naši zastopniki vnovič cesarju in Avstriji iskreno zvestobo in obsodili v imenu celega naroda kruto tolovaištvo v Sarajevu.

Potreben je bil ta shod, ker se je zaneslo med liberalno mladino gibanje, ki dela na to, da bi spodkopalo v našem ljudstvu zvestobo do naše Avstrije in na tihem pripravilo tla za odpad od države. Ta veličastni shod je naredil temu gibanju konec, kakor bi odrezal in upati je, da bo tudi slovenska liberalna mladina zopet glavo našla.

Shoda se je udeležilo nad 4000 ljudi iz mesta in dežele. Na shod so prišli skoro vsi deželni in državni poslanci, zlasti veliko naših županov. Od cerkvene strani je bil navzoč presvetli ljubljanski knezoškof.

Najprej je povzel besedo

g. državni poslanec Povše,

ki je rekel:

Ko se je pred dnevi raznesla pretresljiva vest o atentatu na prestolonaslednika in njegovo prejasno gospo soprogo po širni Avstriji in je tudi došla la pretužna žalostna vest v slovenske pokrajine, je zaplakalo slovensko ljudstvo ob strašni nesreči, ki je zadela cesarsko hišo in našo slovensko domovino. Plakalo je slov. pošteno, zvesto, svojemu prestolu vedno iskreno udano ljudstvo. Saj se je zavedalo, da je s umrjo nadvojvode Fran Ferdinanda izgubilo neizmerno veliko!

Pokojni nadvojvoda Fran Ferdinand je bil pozvan nasledovati na prestolu Avstrije kot vladar Avstrije. Fran Ferdinand, ki sedaj v Bogu počiva in uživa plačilo božje za svoje vzorno krščansko življenje in svoje delo, Fran Ferdinand se je tudi z vso resnostjo pripravljaj na svoj vzvišeni položic.

Nadvojvoda Fran Ferdinand, ki ni imel kmalu nastopiti vladarstvo širne domovine Avstrije, je mnogo let predarjal, po kaki poti naj hodi v srečo Avstrije, in po vestnem preudarku je prišel do svojega cilja in smotra, da si je osnoval, rekel bi, v kamen vklesal pot, po kateri naj hodi v srečo Avstrije. In ako razmotrívamo njegovo življenje, vidimo, da je glavno načelo njegovega delovanja in njegovega programa bila misel, da je spas, rešitev in sreča Avstrije se vedno v častitljivem znamenju sv. križa, in mi vidimo, da je celo njegovo življenje bilc pretkano polno udanosti do Boga in sv. križa!

Neizmerna je izguba, ki nas je zadelala po smrti prestolonaslednika Frana Ferdinanda. Neizmerna bolelost se poraja v naših dušah, in človek, zroč v ta žalostni položaj, bi skoro obupal. A verno ljudstvo ne sme nikdar obupati, kajti kdor veruje v Boga, ta ve, da se lahko zira v našega najboljšega Očeta, v Boga, ki tudi našega poštenega slovenskega ljudstva nikdar zapustil ne bo! —

Dragi moji! Kruta, zaničevanja vredna, predrzna in preklestva vredna oka je segla po življenju najplemenitejšega Habsburžana. Vsekala je grozno rano cesarski hiši in vsem narodom. — Toda, dragi moji, božja previdnost nam je ohranila 84 letnega sivega vladarja Franca Josipa I., ki še živi, še

bdi in čuva nad vsemi narodi in nad mogočno Avstrijo, in če kedaj, je gotovo danes v teh žalostnih dneh dolžnost vsakega poštenega Avstrijca, osobito pa nas Slovencev, da prihajamo z molitvijo k nebu, da ljubi Bog ohrani vzlic visoki starosti še nebroj let našega vladarja v srečo in slavo Avstrije! Dragi moji! Nbroj solza je rosilo na slovensko zemljo te dni, ko je brzovlak vozil po naših slovenskih livadah truplo nepozabnega velikana, prestolonaslednika Frana Ferdinanda in njegove do smrti mu zveste tovarišice Zofije. Rosila so solze očesa našega poštenega, dinastiji vedno udanega ljudstva slovenskega.

Zbrali ste se, prevzvišeni gospod vladika kot cerkveni knez na Kranjskem, zbrali ste se, častiti duhovni gospodje, zbrali ste se gospodje poslanci Slovenske Ljudske Stranke v državnem in deželnem zboru, zbrali ste se župani in občinski možje, prišlo si ljudstvo, slovensko ljudstvo, da skupno pokažeš, kaj velewa duša poštenega ljudstva, da da duška svojim čustvom. Vprašam Vas, kdo je bolj poklican dati izraza čustvom, ki navdajajo naša verna srca, kakor oni mož, ki vodi naš narod, naš voditelj dr. Šusteršič, naš deželni glavar.

Deželni glavar dr. Šusteršič:

Dva vzor-človeka.

Mrtvim čast in molitev, življenju pravica! Mrtvim čast! Dva mrtva, ki sta čast uživala in zaslužila v življenju, ki zaslužila čast in molitev po smrti! Dva blaga človeka, čast človeškemu rodu, čast širni Avstriji, čast vsem narodom naše širne monarhije. Dva človeka, katerih dražestno dobrotljivost je skušal marsikdo, komur je bila sreča tako mila, da je prišel z njima v stik!

Nič ne označuje bolj značaja človeka, kakor kaka mala dogodbica iz njegovega življenja. Naj vam takoj podam eno tako sličico.

Tam daleč proti zapadu v Pirenejah ob španski meji imam prijatelja, malega skromnega duhovnika. Ko se je sedanji španski kralj poročil, je moral nadvojvoda Fran Ferdinand iti v Madrid zastopat pri slavnostih našega presvetlega vladarja. Njegova blaga soproga ga je spremljala do španske meje. Bila je nevarna stvar pohod v Madrid, koder so se takrat pojavljali anarhistični atentati proti kralju. Vojvodinja je zapustila svojega soproga ob španski meji in je hitela v Lurd k Materi božji prosit zanj, da ga ščiti in čuva, in oni duhovnik mi je pravil, kako ga je obiskala, kako prijazna in ljubezniva je bila, kako prisrčno se je poslovila od njih. Da, je rekel, še deklji je dala roko, ko je odšla. Vidite, ta slika nam kaže, kako blagi ljudje so to bili, kako globoko verni, srečni in dobri. In kdor jih je opazoval, jaz sem imel opetovano priliko priti z njimi v dotiko, je videl, kako se gibljejo med narodom, med ljudstvom. Radi so prihajali o počitnicah med ljudstvo, in akoravno so imeli krasne gradove, so

šli in stanovali v kakem hotelu in so se gibal med drugimi gosti čisto priprosto in prisrčno. Kdor je videl ta prijazni pogled v licu, je to občutil kakor solnčni žarek, ki je prevzel srce vsakega, ki je bil tako srečen, da se je približal temu človekoma, ki sta bila dika in ponos naše Avstrije, dika in ponos človeštva.

Zgled dobre družine.

Kako krasno, kako čisto, kako vzorno rodbinsko življenje! Dragi moji! Verjemite mi, kakršen je človek doma, tak je tudi drugod, in na tem ga spoznate. Mož, ki je kaj vreden, je dober soproga, žena, ki je kaj vredna, je dobra mati. In tu ste jih videli v krogu svoje rodbine, kako priprosto sta občevala s svojimi otroci in gledala, da jih dobro in pošteno vzgojita, vzgojita kot vzorne katoličane, vedoč, da v tem obstoji sreča človeka, vedoč, da boljšega ne moreta dati otrokom, in tistega dne, ko sta odhajala v Sarajevo iz svojega gradu, ko sta odhajala v roparsko luknjo, kjer so ju že čakali banditi, takrat je deklica Zofija, hčerka, rekla: »Ljubi starši, dokler boste stran, bom vsak dan pri sv. maši sprejela sv. obhajilo« — in pokojni nadvojvoda je dejal navzočemu duhovniku: »Sedaj šele prav razumem, kako modra je odredba o vsakdanjem sv. obhajilu.« In ko sta se približala ta dva človeka smrti, gledajoč ji v oko ob prvem atentatu, ko je počila bomba, katere sta se še rešila, takrat je veljala prva misel nadvojvode njegovi ženi, kateri je dejal: »Zofija, pojdi v Lidže in počakaj tamkaj name!« Ali njena skrb je veljala samo njenemu možu, rekoč: »Ne Franc, pri tebi ostanem.« Njena misel je bila: »Če umre eden, naj umre tudi drugi, skupaj v življenju, skupaj v smrti«, — in skupaj sta šla v smrt.

Iz zgolj človeškega stališča, ako ne pogledamo nobenih drugih okoliščin, moramo iz dna naših src zaklicati: Čast, čast spominu Frana Ferdinanda, čast spominu njegove blage soproge Zofije Hohenberg.

Franco Ferdinand — katoličan.

Pokojni Franc Ferdinand je bil velika mogočna oseba, in čim bližje se je smatral čas, ko naj bi ga venčala krona našega starodavnega cesarstva, tembolj je rastla njegova osebnost, tembolj se je razvijal v velikana. Posebljenost upov in nad na eni strani ter sovraštva in strahu na drugi strani! Ta mož je vedel, kaj hoče, ta mož je imel pogum, to, kar je kot prav spoznal, tudi izvajati. Bil je vitez brez strahu in brez madeža. Ko je prvkrat stopil v javno življenje kot prestolonaslednik, je učinil dejanje, dejanje, katero je tako glasno govorilo, da je vsak takoj vedel, s kom ima opraviti. Bilo je ob času, ko so Vsenemci uprizorili tisto podlo pročišdrimsko gonjo, za odpad Nemcev od katoličanstva k pruskemu protestantizmu. Takrat se pokojni nadvojvoda ni pomišljaj niti

eno minuto, ampak je poklical k sebi predsednika katoliškega šolskega društva v Avstriji dr. Švarca in mu je dejal: »Na to gibanje je samo en odgovor in moj odgovor in moja dolžnost je, da stopim z današnjim dnem kot pokrovitelj na čelo vašega društva.« (Burni klici: »Slava mu!«) Svet je vedel, s kom ima opraviti. Bil je katoličan in sicer ne eden tiste vrste, ki plazi sramežljivo ali pa strahopetno v cerkev, da tamkaj malo pomoli, doma pa ima prižgano svečo hudiču. Ne eden tistih breznačajnih katoličanov, ki žalibog hodijo v velike številu povsod okoli, ampak bil je cel mož, cel katoličan, pripravljen za svojo vero živeti in umreti.

Kako veselje je takrat prešinilo celo katoliško Avstrijo! Z enim mahom je postal Franc Ferdinand miljenec vseh katoliških narodov habsburškega cesarstva. Seveda je to dejstvo vzbudilo na drugi strani sovražstvo, **sovražstvo pri svobodomiselnem framonstvu na celi črti, sovražstvo pri s tem svobodomiselnim framonstvom zvezanem srbskem popovstvu.**

Franc Ferdinand — predstavnik velike Avstrije.

Dragi moji! Pokojni Franc Ferdinand je bil zastopnik velike misli, velike, vsem narodom pravične Avstrije, on je videl slavo svojega cesarstva, svojega bodočega cesarstva v tem, da **ustvari veliko, mogočno Avstrijo, zasnovano na zadovoljnosti vseh narodov.** Zlasti pa je pokojni nadvojvoda vedel dobro ceniti **pomen Jugoslovanstva za naše monarhije.** Pokojni nadvojvoda se je popolnoma zavedal, da so hrvaško-slovenske dežele za habsburško-lorensko cesarstvo največjega, naravnost življenjskega pomena, in zato je nadvojvoda Franc Ferdinand sklenil, kadar bo dobil moč v roke, zadovoljiti Jugoslovane avstrijske monarhije. Dragi moji! Hrvaški politik na visokem mestu mi je sam pravil par dni potem, ko je imel priliko v Miramaru govoriti s pokojnim prestolonaslednikom, da mu je ta dejal: »Kadar jaz postanem cesar, dobi hrvaški narod svoje pravice!« Da, da, dragi moji, in kljub temu je padel kot žrtev hudodelske jugoslovanske roke! (Ogorčeni klici: »Sramota!«)

Franc Ferdinand je moral pasti, ker je hotel srečne in zadovoljne Jugoslovane.

Še več! Ne kljub temu, to je premilo rečeno, zaradi tega je padel, ker je hotel srečne in zadovoljne Jugoslovane v našem cesarstvu. Zadovoljni Jugoslovani v naši monarhiji, v habsburško-lorenskem cesarstvu, to pomeni smrt za velesrbsko gibanje, za to gibanje, katero živi samo od nezadovoljnosti Jugoslovanov, zato je moral umreti ta plemeniti cesarski princ, ta največji prijatelj Jugoslovanov, **ter je moral s svojo krvjo plačati, ker je hotel našo srečo!**

Dragi moji! Tekom desetletij je bilo mnogo laži-državnikov v monarhiji, ki so pritiskali Jugoslovane ob steno, ki so jim delali krivico, delali krivico

Hrvatom, delali krivico Slovincem, delali krivico tudi pravoslavnim Jugoslovanom, ki se imenujejo Srbi. Delali soto, ker so zlorabljali zaupanje, katero jim je izkazoval naš dobri cesar, **ampak proti nobenemu teh se ni dvignila srbska roka, kajti vedeli so ti zločinci, da ti psevdodržavniki navajajo vodo na njihov mlin** (Klici: »Tako je!«), pač pa se je dvignila hudodelska srbska roka proti plemenitemu princu, proti Francu Ferdinandu, ki je bil naš prijatelj, naš največji in najmočnejši prijatelj! Če bi bil slovenski narod bogat, kar ni, potem bi moral temu nadvojvodi postaviti spomenik tako krasen, tako veličasten, da mu ga ni podobnega na celem svetu!

Pilati si umivajo roke.

Dragi moji! Sedaj, ko je hudodelstvo izvršeno, nastopajo seveda **Pilati, ki umivajo hudodelske roke in odklanjajo z ogorčenjem vsako sodelovanje, vsako krivdo, in med njimi je tudi srbska vlada, ki pravi, da je nedolžna in da obsoja to dejanje. Kdor verjame, da je Pilat nedolžen Kristusove smrti, kdor to verjame, ta naj tudi verjame, da je srbska vlada, vlada morilcev, brezvestnih morilcev, ki so na zverinski način umorili in razmesarili svojega lastnega kralja, ta naj verjame, da je ta vlada nedolžna! Bombe so dobili zarotniki v Belgradu.** Bombe, katere so metali, so iz vojaškega arzenala v Kragujevcu.

Ali se morda na Srbskem bombe prodajajo, kakor pri nas krompir in korenje? Ali na Srbskem vsak bombe vzame, kdor jih hoče? Dragi moji, bombe in revolverje in denar so dobili ti mladiči, ki so to hudodelstvo izvršili, v Belgradu.

V Belgradu se je skuhala ta hudodelska zarota, kajti bali so se, da bo, ako postane Franc Ferdinand cesar, konec velesrbske propagande (Klici: »Tako je!«) in kdor bi še kaj dvomil, naj pogleda vendar to **nesramno pisavo srbskih listov sedaj po dejanju.** Ta pisava je prota vsake sramežljivosti, četudi deloma hinavsko zavita. Če list piše, da mučenika nista nadvojvoda Franc Ferdinand in Zofija, ampak da je morilec mučenik, je to menda dovolj. (Klici: »Fej sramota!«) In to trpi srbska vlada! Pri tej priliki se srbski listi še norčujejo iz Avstrije, češ, da je trhla. Naj gledajo raje na **gnilobo svoje lastne države, ki smrdi po celi Evropi.**

Mi Avstrijci imamo hvala Bogu cesarja od božje milosti, Srbi pa imajo svojega kralja od milosti morilcev.

In srbski vladni list ima to drzno čelo, da zadnje dni daje še celo svete Avstriji, kako naj Avstrija vlada. Mi se zahvaljujemo za te svete. Oni rabijo svete sami zase, so jih nujno potrebni in naj jih zase obdržijo.

Tembolj se mora človek čuditi in mora strmeti, kako se morejo na naših tleh najti ljudje, ki proglašajo Belgrad kot kulturno središče Jugoslovanov.

Kakšna kultura je to! Kultura bomb, kultura revolverjev, kultura umo-

ra! (**»Sramota!«** — Velikansko pritrjevanje.) Mi se zahvaljujemo za to kulturo, mi imamo svojo kulturo, **mi imamo svoje kulturno središče v Avstriji.** (**»Tako je!«**) in ne rabimo nobene druge kulture.

Zoper veleizdajalce pri nas.

Dragi moji, in nad vse žalostno je, ako vidimo, da so se našli celo v Ljubljani, v sredi Slovenstva, tako podli ljudje, da so odobraval to grozno dejanje! (**Velikansko ogorčenje in klici: »Sramota! Fej!«**) To nam odpre naravnost prepad pokvarjenosti, velike pokvarjenosti in podlosti, prijatelji, v naši sredini! Prijatelji moji, umrl je naš veliki prijatelj, umrl je On, v katerem so bile posebljene nade in upi vseh narodov našega cesarstva, in z njim je umrla v zakonski zvestobi Njegova preblaga družica. Ena sekunda in vse naše nade so bile uničene — ena sekunda, katero si je osvojil hudodelec, plačan od Belgrada!

Nikdar ne usahne v naših srcih spomin na ta dva blaga človeka, pa tudi ne spomin na hudodelce in na iste, ki so jih najeli in plačali!!

Slava spominu Franca Ferdinanda in njegove soproge — sočustvovanje slovenskega naroda njunim otrokom!

Čast in slava spominu Franca Ferdinanda, čast in slava spominu Zofije Hohenberg (Slava-klici), naše srčno sočutje pa ubogim otrokom, katere prosimo, naj vedo, dokler živijo, da slovenski narod z njimi čuti in jih iz dna duše pomiluje, in da spoštovanje, velespoštovanje njihovih velikih starišev ne bode nikdar minulo, dokler bode živel slovenski rod.

Mi pa na delo za katoliškohrvatsko domovino v Avstriji!

Življenju pravice!

Kadar se vrnemo od kakega pogreba, ko smo pokopali — kdorkoli, kar mu je bilo milo in drago, ko pridemo domov — žalostni smo, potrti smo. Ali življenje zopet zahteva svoje pravice — na delo gremo, zopet se lotimo vsakdanjega dela, in če je bil pokopan kdo, ki nam je bil posebno mil in drag, kojega sodelovanje nam je mnogo koristilo, kojega sodelovanje je pomagalo držati kvišku naš dom, potem vemo, da moramo sedaj podvojiti svoje delo, ker bomo s tem, da podvojimo svoje delo, najbolje spoštovali spomin pokojnika. In v tem položaju, dragi moji se nahajamo tudi mi. S pogreba smo prišli domov, sedaj pa **na delo, prijatelji moji, na delo za naš narod, za hrvaško-slovenski narod, na delo za prihodnost našega naroda, na delo za našo širno, mogočno, častipolno Avstrijo, na delo za našega presvitlega vladarja.**

Delujmo v duhu pokojnega Franca Ferdinanda, — s tem bomo najbolje častili njegov spomin, — za veliko katoliško Avstrijo!

Brezobziren boj veleizdajalcem, huj- skačem in zapekljivcem, brezvestnemu časopisju!

Naše delo pa mora biti tudi naj-
osrejeje odporno delo zoper one brez-
vestne ljudi, ki se pomagali vsega, kar
se je zgodilo. Mi moramo delati v okviru
habsburško-lorenskega cesarstva za ve-
liki katoli. hrvaško-slovensko domo-
vino. Za to veliko katoliško hrvaško-slo-
vensko domovino je moral življenje
pustiti Franc Ferdinand — tistim, ki
so to zakrivali, veljaj naš najbrezob-
zirnejši boj! In tu bi opozoril danes v
tem slovesnem trenutku na eno točko,
na katero je treba delati že v prvem
hipu z vso silo, in to je tisto brezvestno
časopisje, katero je deloma plačano iz
Belgrada in katero pod očmi na-
ših oblasti (Klici: »žalibog!«) razdira
kos za kosom glavni temelj reda in sre-
še in zvestobe, razdira pravno podlago
naše svete vere. Prijatelji, od vlade ni-
mamo ničesar pričakovati, — sami mo-
ramo delo opravljati!

Prijatelji moji; ta dogodek zopet
kaže, kakšen je učinek takšnega brez-
vestnega časopisja na možgane naše
mladine. Dragi moji, s strahom mora
človek zreti na to in se vprašati, kaj
bode, če bomo mirno gledali, kako se
pokvarja nečna mladina, bodočnost,
up in nada našega slovenskega nara-
da. Kaj čaka take mladeniče, kakšen
konec jih čaka? Najbrž tak konec, ka-
kor ga bo naredil Princip!

Možje, žene, očetje, matere — v
boj proti temu nesramnemu časopisju!
(Viharno pritrdjevanje!) Nikari ne mi-
slite, da Vas to nič ne briga, in zlasti
premagajte tisto oslovsko radovednost
(veselost), ki Vas žene včasih vzeti ta-
ko junjo v roke! Pomislite vendar, da
nosite odgovornost pred Bogom, pomi-
slite, kakšen račun boste morali dajati,
ker niste dosti pazili in se dali po tisti
neumni radovednosti zapeljati in pre-
slepiti, da ste včasih sami vzeli tak
lažnjiv list v roke! Proč s tem časopis-
jem in brezobzirno izločite iz naše sre-
de vsakega brez izjeme, naj bo kdor-
koli hoče, ki kaže katerokoli popust-
ljivost v tej smeri! Ta ne spada med
nas, on je največji škodljivec našega
naroda, on ni samo veleizdajalec proti
narodu in celi monarhiji, ampak on je
tudi veleizdajalec proti naši narodni
bodočnosti. Prijatelji, kdor tega ne
sprevidi, da je bodočnost hrvaško-slo-
venskega naroda iskati edino in edino-
le v okviru habsburško-lorenske monar-
hije, ali kdor tega neče videti, ta je ali
vleizdajalec ali pa norec in spada v
enem slučaju na vislice, v drugem slu-
čaju v norišnico.

Prijatelji, mi v resnih časih živimo
in tu ne sme veljati nobena slabost in
nobena popustljivost. Za našo prihod-
nost se gre, za bodočnost in srečo na-
ših otrok, mladine, naših potomcev —
vsaka slabost, vsaka popustljivost je v
tem oziru hudodelstvo. Mogoče, da smo
malo premalo pozornosti obračali na
to, ker nihče ni pričakoval tako groz-
nega deistva, mogoče da premalo, ker

smo se zanesli popolnoma na čut, na
zvestobo naroda, ker smo dejali:
»Tu ni nobenega vprašanja.« Mogoče,
da smo premalo zasledovali in prega-
njali tiste hudobneže in norece, o kate-
rih sem prej govoril, ampak to groz-
dejstvo je kakor blisk razsvetlilo celi
položaj, sedaj je vse jasno, vsak izmed
nas vse vidi, kdor pa tega ne vidi, te-
mu pomagati ni.

Slovinci, v boj za našo državo zoper vsakega sovraga!

Iz svežega groba preblage dvojice,
iz tega svežega groba mora vzrasti živ-
ljenje našega dela.

Dragi moji, ne zamenjavajte vsa-
kokratke vlade z državo. Vlade se me-
njavajo od danes do jutri! mnogokrat
vlade, ki so bolj ali manj za nič.
Ampak mi se ne oklepamo nobene vla-
de, temveč v trdni zavesti, kje je iska-
ti bodočnosti našega naroda, se okle-
pamo države, in v tej trdni zavesti nu-
dimo našemu presvitemu cesarju kot
glavnemu zastopniku te države svojo
moško zvestobo. (Gromoviti Živio!) Ta
zvestoba mu ni nikdar manjkala, naši
regimenti pred sovražnikom še nikdar
niso ušli, in kader bo naš cesar nas
klical, da obračunimo s hudodelci, ki
so zakrivali sarajevsko grozo, takrat
bodo ti takozvani »bratje Srbi«, ki
spominjajo na tiste janičarje, ki so
svojčas klali svoje brate in dejali »Ne
boj se, brate!« (Veselost), takrat bodo
ti »bratje« čutili našo pest (Živahno pri-
trjevanje), takrat bo težka pest sloven-
skega vojaka, slovenskega fanta raz-
drobila črepinjo tistega Srba, v kate-
rem živi požrešna domišljija, ki ni
zadovoljna s tem, kar mu je Bog dal,
ampak ki bi rad ugrabil in hoče požre-
ti vse, kakor požrešni otroci, ki nikdar
ne vedo, kdaj imajo zadosti.

Pod staro zastavo: »Vse za vero, dom, cesarja!«

Mi, dragi moji, gremo od svežega
groba do novega leta. Gori na dalj-
njem severu, na Hanoveranskem, je
grob pri cerkvi in pred nekaterimi de-
setletji je naenkrat čudežno pognala
brezova mladika in ta je rastle iz gro-
ba ven in postala visoko drevo, ki nad-
kriljuje danes cerkev.

Prijatelji moji, to je živa slika živ-
ljenja, katero raste iz groba, živa sli-
ka pravice, katero ima življenje.

In tako pravimo mi: Naš veliki pri-
jatelj je umrl, mi ostanemo in hoče-
mo in moramo živeti, in, da si izvoju-
jemo svoj prostor na soncu, bomo se-
daj, ko nimamo več tega mogočnega
zaščitnika, delali z dvojno in trojno
silo! Razviti hočemo staro našo bojno
zastavo in gremo v bitko po starem ge-
slu: »Vse za vero, dom in cesarja!«

Ob svežem grobu prisegamo zve-
stobo spominu mrtvega, prisegamo zve-
stobo našemu presvitemu vladarju!

Naprej torej, dragi moji, na novo
delo, na podvojeno, na potrjeno delo!
Mrtvim čast in naša molitev, življenju
pravice! Mi hočemo živeti, naš narod

hoče živeti, živeti hoče hrvaško-sloven-
ski narod, naša mogočna monarhija
hoče in mora živeti in bo živila vkljub
njenim sovražnikom. Mi tako kličemo
na današnji dan iz dna svoje sloven-
ske duše: Živio hrvaško-slovenski na-
rod! (Velikansko ploskanje in Živio-
klici.) Živila Avstrija! (Gromovito plos-
kanje in klici: »Živila!«) — Živio naš
cesar (frenetični Živio-klici in ploska-
nje) Franc Jožef I. (Ponovljeni frena-
tični Živio-klici), katerega Bog živi,
Bog čuvaj, Bog blagoslovi in ohrani še
mnoga leta!! (Ponovljeno gromovito
ploskanje in Živio-klici — zapoje se ce-
sarska pesem, ki izzveni v zopetne nad
vse navdušene trikratne Živio-klice in
ponovno gromovito ploskanje.)

Spomini na prestolonasled- nika Franca Ferdinanda.

Kako je Franc Ferdinand živel.

Nadvojvoda je bil vzoren katoličan.
Vsak dan je kleče opravil svojo jutran-
njo in večerno molitev, vsak dan pri
večerni molitvi obudil: popolni kes; da
odpušča vsem svojim sovražnikom; da
sprejme smrt iz božjih rok, kedaj, kako
in kjer mu jo Bog pošlje. Zadnji sklep
je, kakor znano, za slučaj smrti zdru-
žen s popolnimi odpustki. Vsak dan je
bil pri sv. maši in vsak prvi petek v
meseccu je sprejel sv. obhajilo. Bil je ve-
lik častilec presv. Srca Jezusovega in
Marije. Vsako leto je bila v gradu Ko-
nopišt na praznik presvetelega Srca Je-
zusovega procesija, katere se je udele-
žil s svojo družino. Bil je tudi velik ča-
stilec Marijin. Med zadnjo sv. mašo v
Ilidži, pri kateri je bil, se je pogosto
ozrl na podobo Matere Čudopolne, ki je
visela ob strani oltarja. Zdi se, da je
slutil, kaj se bo zgodilo, in prosil je za
zadnji svoj boj pomoči in varstva od
Matere božje zase, za svojo družino in
celo Avstrijo. Ko so mu častniki po
umoru odpeli paradno suknjo, zagleda-
li so na njegovih prsih zlato verižico s
svetinjico Marijino in presv. Srca Jezu-
sovega. To svetinjo je vzel tudi seboj v
grob.

Kako se je prestolonaslednik priprav- ljal na smrt.

Koroški župnik Franc Neuvirter
priobčuje svoje spomine na pokojnega
prestolonaslednika Franca Ferdinanda
in njegovo soprogo, ko je bil leta 1904,
1905, in 1906. župnik v Lelingu, kamer
je visoka družina vsa ta leta hodila na
poletne počitnice. Pisatelj pripoveduje,
kako sta pokojnika vsak dan redno in
z veliko zbranostjo prisostvovala sv.
maši. Vsako soboto je prišla vojvodinja
Hohenberg v cerkev k spovedi in pri-
hodnje jutro je prejela sv. obhajilo.
Mnogokrat je vojvodinja s svojim le-
pim glasom tudi pela pri sv. maši, ako
so peveci na koru peli kako znano ji pe-
sem. Najzanimivejši je pa ta-le dogo-
dek: Nekega dne leta 1906., ko je nad-

vojvodova družina zopet bivala v Lelingu, je zjutraj nenadoma nekdo potrkal na župnikova vrata in takoj nato je vstopil dvor. mojster Janaček z besedami: »Gospod župnik, gospod nadvojvoda se mora odpeljati v Trst in vas prosim, da bi ga takoj spovedali; zvedel je, da se ondi pripravlja nanj napad ter je vsled tega zelo vznemirjen.« Župnik je odhitel v grad, kjer so ga takoj odpekljali v nadvojvodovo sobo. Prestolonaslednik ga je sprejel z besedami: »Oprostite gospod župnik, da sem vas tako zgodaj klical; v Trst moram iti zastopati Nj. Veličanstvo in življenje nas katerega ni pač nikoli varno. Računati moram s smrtjo. Prosim vas, hitro mi pomagajte napraviti račun z našim Gospodom Bogom.« Ob teh besedah je nadvojvoda župniku ponudil sedež na svojem naslonjaču, sam je pa v generalski galauniformi pokleknil na tla in se tako spovedal. Tako živa je bila prestolonaslednikova vera in tako resnična in globoka njegova ponižnost pred Bogom.

Pismo rajne vojvodinje Hohenberg.

Francoski listi objavljajo pismo umorjene vojvodinje Hohenberg, ki ga je pisala neki svoji francoski prijateljici l. 1901., nekoliko prej, ko je bila imenovana za vojvodinjo. Med drugim piše rajnica: »Če premišljujem dogodke svojega življenja, vidim, da je posegla vanje Previdnost tako, da sem si na jasnem o velikih dolžnostih, ki mi jih nalaga in vidim, da ima Najvišji posebne namene z menoj. Ponižno se zahvaljujem Stvarniku in upam, da izkažem njegovi sveti Cerkvi hvaležnost za dobrote, s katerimi me je obsipal. Kakršnokoli bodočnost mi je usoda določila, nikdar ne preneham, da s svojimi močmi delam za slavo Cerkve in za srečo dežele, katere vladi bom vedno posvečala pozornost, deželi, ki jo moj mož najgloblje ljubi.«

Pokojna vojvodinja je bila vzor katoliške žene. Otroke je vzgojila sama in sicer zelo preprosto in verno. Oblečeni so bili čisto navadno kakor vsi drugi meščanski otroci. Za svojim možem bi šla skozi ogenj in je šla tudi z njim v smrt. Ko so ji rekli, da je pot v Bosno nevarna za njenega soproga in da naj vsaj ona doma ostane, je rekla: »Ravno zato moram biti na njegovi strani.« Ko jej je pokojni nadvojvoda rekel takoj po prvem bombnem napadu, ravno pet minut pred smrtjo, naj gre sama v kopalnico ilidže pri Sarajevu in naj ga tam počaka, je odgovorila: »Franc, jaz ostanem pri tebi, na tvoji strani.«

Prestolonaslednik o svoji soprogi in o svoji sreči.

Na slavnosti povodom podelitve kardinalskega klobuka kardinalu dr. Černohu na Ogrskem je cesarja zastopal pokojni nadvojvoda. Sila dolgo časa se je pokojnik prijazno razgovarjal z novim kardinalom. Navzoči visoki dostojanstveniki so z veliko pazljivostjo zasledovali živahen pogovor. Prestolonaslednik je prijazno smehljal rekel

kardinalu: Tudi moja soproga živahno zasleduje Vaše delovanje kot dušnega nadpastirja in bi vas rada spoznala. Vojvodinja pa je bila navzoča pri slavnosti in je opazovala obred iz kapele. Ko mu je nato kardinal odgovoril, da jo je videl, je prestolonaslednik nadaljeval svoje milo pripovedovanje o svoji sporogi in družini. Iz njegovih oči je seval izraz nepopisne sreče in od čustev premagan je odkril kardinalu svoje srce. »Prevzvišeni«, je dejal, »večkrat sem poskusil, da so v življenju stvari, ki bi jih, ako bi jih morali še enkrat narediti, drugače narediti. Glede svojega zakona bi pa nespremenjeno to napravil, kar sem napravil. Poln veselja vam povem, da sem od Boga blagoslovljen človek. Ko pridem od dolgega in težkega dela med svojo družino domov in dobim svojo soprogo med igrajočimi se otroci pri ročnem delu, me zapustijo že vse skrbi in sem ves iz sebe radi sreče. Ta prizor morate enkrat videti.«

Prestolonaslednik je smehljal stresel roko kardinalu v pozdrav in rekel: Sedaj bom potoval v Bosno, če se pa povrnem in boste zopet na Dunaju, nas boste obiskali in boste naš gost! Na svidenje!

V šoli trpljenja.

Pokojnega nadvojvoda je v najlepših letih napadla huda bolezen, jetika. Može znanosti so smatrali njegovo življenje za izgubljeno. Grof Sternbeg pripoveduje o tej bolezni sledeče: Imel sem takrat čast, spadati med može, ki so z njim bližje občevali. Bil sem pri njem na Malem Lošinju, kjer je počival na kanapeju. In kakor bi se zgodil čudež, je polagoma ozdravel. Ze sam je rekel, da ni več upal na zdravje in jaz sem mnenja, da pozna znanost komaj še kak drug slučaj, da bi kak tako težko na jetiki bolan človek popolnoma okreval. Ze takrat se je rad izrazil, da se ne bo oženil primerno svojemu stanu. Ta sklenjen zakon ni bil, kakor se je večkrat mislilo, slučajen, ampak že od nekdaj nameravan. Po prestani bolezni je postal nadvojvoda popolnoma drug mož. Ker je bil dolgo časa osamljen, proč od posvetnega hrupa, je imel priliko, baviti se s čtivom. Tako se je zgodilo, da je bil eden izmed mož, ki so veliko čitali in veliko znali; čital je le resne knjige. Čudežna rešitev je nenavadno povzdignila njegov verski čut in preje nekoliko razvita veseljaška narava je popolnoma izginila. Kdor ga je poznal pred boleznijo in po njej, ne bi nikdar mislil, da je mogoče, da bi bil to isti mož.

Pokojni prestolonaslednik in hrvaško vojaštvo.

Pokojni prestolonaslednik Franc Ferdinand je posvečal veliko pozornosti hrvatskim polkom, v katerih služijo potomci starih hrvatskih junakov. Ni minula prilika, ki se mu je nudila, da ne bi odlikoval Hrvatov. Za časa velikih vojaških vaj na južnem Ogrskem in na Hrvatskem je imenoval hrvatsko

domobranstvo »vražjo divizijo«. Vedno se je tudi zelo pohvalno izrazil, kadar je govoril o moštvu ali častnikih 16., 70., 73. in 79. polka. Na svoja usta jih je hvalil pred spremstvom: »To so moji hrvatski krajišnici, oni marširajo in streljajo, da jim ni para!« Kako je bil naklonjen hrvatskim polkom, kaže to, da so bili pri zadnji spremembi prišli hrvaški polki št. 16., 96., 70. in 79. v najlepša mesta, kakor Dunaj, Budimpešta in Temešvar. Osobito je odlikoval hrvatski varaždinski polk, ki je prišedši na Dunaj, bil nastanjen v mestu, nedaleč od cesarskega dvora, a v bližini Belvedera. Govori se, da bi v kakem izrednem slučaju imel ta polk nalogo, čuvati cesarski dvor in Belvedere, a predvsem, da prevzame stražo pod stanovanjem cesarja. To je izvanredno in edino odlikovanje svoje vrste, da je bil hrvatski polk pozvan, da čuva cesarski dvor.

Pokojni nadvojvoda Franc Ferdinand in Slovenci.

Od odlične strani izvemo, da se je pokojni nadvojvoda posebno zanimal za Slovence. Ko se je pred meseci mudil v Miramaru, ga je obiskal visok slovenski dostojanstvenik. Temu je dejal nadvojvoda, kazoč gori proti kršnemu Krašu in slovenskim planinam: »**Tu gori prebivajo moji ljubi Slovenci.**« Iz prav tako odličnega vira pa smo izvedeli tudi, da se je pokojnik zelo zanimal za koroške Slovence. Prebral je celo knjigo »**Iz koroškega Vilajeta**«, v kateri se opisujejo krivice, ki se gode Slovcem. Dal si je o koroških razmerah poročati.

Rajni prestolonaslednik preprečil vojsko s Srbijo.

Bivši bolgarski ministrski predsednik dr. Danev je izjavil, da je rajni prestolonaslednik nadvojvoda Franc Ferdinand svojčas v razgovoru z njim glede na svoje stališče nasproti Srbiji izjavil: »Srbji me smatrajo za svojega največjega sovražnika, a to nikakor ni res. Da Vam to dokažem, Vam povem, da sem bil jaz l. 1908., ko je dosegla bosenska kriza svoj višek in ko je bilo proti Srbiji za vojsko vse pripravljeno, skoraj edini, ki sem se oglasil proti vojski. Skoraj, da se ima Srbija samo meni zahvaliti, da ni bila uničena.« V zahvalo zato so ga Srbi umorili.

Pred smrtjo.

Ko se je nadvojvoda peljal v Bosno, so se vnele osi koles pri dvornem vaku. Ko je nadvojvoda to slišal, je dejal: Tu gori, tam dol pa bodo letele bombe.

Po prvem ponesrečenem napadu se je nadvojvoda proti spremstvu o bombašu Cabrinoviću pošalil, rekoč: »Ta dobi gotovo še zlati zaslužni križec.«

Ko je vojvodinjo zadela morilčeva krogla, se je oklenila soproga krog vratu, a on jo je objel z obema rokama. Sekundo na to je tudi Franca Ferdinanda zadela krogla. Mogel je soprogi

reči še naslednje besede: »Zofka, Zofka, ostani pri otrocih!«, kar so krog stoječi vsi slišali. Grof Franc Harah, ki je videl, da je nadvojvoda ranjen, je vprašal: »Cesarska Visokost, ali čutite velike bolečine?« Nadvojvoda je še odkimal z glavo in rekel: »Ne, saj ni nič!« Baron Andrej Morsey, ki se je bil s poročnikom avtomobilskega zbora Greinom vrget na napadalca in sedaj z drugimi vred z grozo spoznal, da je nadvojvoda smrtno zadet, je prestolonaslednika prijel za roko in vprašal: »Cesarska Visokost, ali naj kaj sporočim otrokom?« Nadvojvoda pa ni dal nobenega odgovora več, stegnen se je naslonil nazaj in bil nezavesten. Četrte ure nato je izdihnil, medtem ko je vojvodinja, zadeta v trebušno žilo, bila skoro v hipu mrtva.

Smrt brez bolečin.

Podobar Rudolf Valdec, ki je napravil v Sarajevu mrtvaški maski, je izjavil: Prestolonaslednikova mrtvaška maska dokazuje, da je bila smrt brez bolečin. V potezah se ne pojavlja niti znak smrtnega boja; na bolečine kaže edino, ker so otekle spodnje ustnice. Poleg močnega mišičevja sem zapazil še tetovacijo na levi roki, ki kaže kitajskega zmaja in je bilo zanj potrebnih do 2000 vbodljajev z iglo. Mrtvaški maski sem izdeloval 4 ure. Barva na prestolonaslednikovem obrazu se ni izpremenila; barva vojvodinjininega obraza je bila rumena.

Nad 2600 vencev žrtvama.

Preteklo nedeljo je obiskalo na stotine Dunajčanov in Dunajčank Artsteten, kjer ležita prestolonaslednik in so-proga pokopana. V soboto in v nedeljo so pripeljali še nad 500 vencev, tako da je zdaj vencev do 2000.

Političen pregled

DRŽAVNI MINISTRSKI SVET NA DUNAJU.

Kadar se gre za kako važno državno zadevo, ki je velikega pomena za razvoj v državi, takrat skliče cesar skupni ministrski svet na Dunaj. Tak skupni svet se je zbral 7. julija. Navzoči so bili dunajski ministri, ogrski ministri, zunanji minister grof Berchtold, višji generali in cesar. Posvetovali so se dolgo časa o posledicah, ki so nastale vsled smrti Franca Ferdinanda za državo. Sklenili so, da se policija in šolstvo v Bosni preuredi in upelje večje nadzorstvo nad srbskim gibanjem. Če bo pa preiskava dognala, da so bili merilci s srbsko vlado kaj v zvezi, bo zahtevala Avstrija odločnega zadoščanja. Srbija mora napraviti hujškarjem in hujšakem proti naši državi konec.

GORIŠKI DEŽELNI ZBOR.

Državno sodišče je volitev v posestva v goriški deželni zbor vsled ne-

postvnosti razveljavilo. Izvoljeni so bili v veleposestvu 3 laški katoličani. Proti volitvam so se pritožili laški liberalci. Zadnjo besedo, ali smejo v deželni zbor sedeti ti trije poslanci, pa ima goriški deželni zbor. Ker nimajo laški katoličani večine v deželnem zboru, je zelo zanimivo, kako se bo ta zadeva na Goriškem rešila.

DEŽELNOZBORSKE VOLITVE V ISTRI.

Volitve za deželni zbor v Istri so končane. Novi deželni zbor bo štel 19 Hrvatov in Slovencev, 22 laških liberalcev, 1 laškega katoliškega poslanca, 1 socialnega demokrata in 3 škofo. Za narodni sporazum bo 24 poslancev, 22 laških liberalcev bo pa najbrže proti vsakemu delu.

Slovenci in Hrvati so od zadnjih volitev, ki so bile 1. 1908. silno napredovali po številu. L. 1908. so namreč dobili: Slovenci in Hrvatje 27.606 glasov, laški liberalci 13.567, laški katoličani 4.918, socialni demokratje pa 4 tisoč 440 glasov. Letos so pa dobili: Slovenci in Hrvatje 36.921, laški liberalci 20.634, laški katoličani 5.267, socialni demokratje pa 5.475 glasov. Slovani povsod rastejo.

RUMUNIJA IN AVSTRIJA.

Ruski listi v Petrogradu poročajo iz Bukarešte sledečo vest: Rumunski bivši in sedanji ministrski predsednik in bivši in sedanji zunanji minister so vsi soglasno izjavili, da je Rumunija prekinila vsako tesnejšo zvezo z Avstrijo in se je odločila, da bo od sedaj naprej vedno samo z Rusijo skupno postopala. Rumunija je že odločena. — Rumuni so bili dolgo vrsto let naši prijatelji in smo imeli z njimi celo pogodbo, po kateri nam bi v vojski pomagali. Vzrok, da so nam obrnili hrbet, leži v tem, ker Madžari ogrske Rumune tlačijo. Rumunov je na Ogrskem in v Bukovini približno tri in pol milijona.

RUSKI POSLANIK V BELGRADU UMRL.

Pretekli petek zvečer ob 9. uri je umrl v Belgradu na stanovanju avstrijskega poslanika nagle smrti od kapi zadet ruski poslanik na srbskem dvoru, Hartvig. Hartvig je prišel zvečer na obiske k avstrijskemu poslaniku baronu Gislju. Tam se je pritožil, češ da avstrijski krogi namigavajo, kakor da bi bil on kaj vedel za žalosten umor v Sarajevu. Prosil je poslanika, naj on taka namigavanja prepreči. Tekom razgovora se je poslanik kar naenkrat prijel za srce, padel na tla in izdihnil. Poklicani zdravniki so ga našli mrtvega.

Hartvig je bil zelo pretkan državnik, velik prijatelj Srbije, ki ji je veliko pomagal in pa nasprotnik Avstrije.

ALBANSKI KNEZ OD VSEH ZAPUŠČEN.

Albanski knez Wied se pripravlja na odhod. Vse ga je zapustilo, evropske države, vojaki in albanska vlada. Vsta-

ši pridobivajo vedno več privržencev in s knezom drži komaj peščica ljudi. Bojne ladije evropskih držav leže pred Dračm, ali Wiedu noče nobena pomagati. Na jugu pa prodirajo vedno dalje grški uporniki, ki bodo kmalu vso južno Albanijo zasedli. Knez naprej ne ve, nazaj ne sme! Vsak up, da bi se obdržal, je zaman. Kjer ljudje vladarja ne marajo in se nočejo zanj boriti, je ne mogoč. To bridko resnico je knez Wied izkusil med Albanci.

ITALIJA ŠARI.

Laška vlada je poklicala pod orožje rezerviste letnika 1911. Število vseh vpoklicanih rezervistov znaša 120.000 mož. Svet ugiblje, čemu Italija vojsko zbira. Nekateri pravijo, da je v Tripolisu še vedno Turk gospodar, drugi pravijo, da Lahom smrdi, ker grški vstajniki v Albaniji proti Valoni ob Adriji marširajo, tretji pa govore, da se železničarji v Italiji puntajo!

LAŠKE ŽELJE.

Lahi v kraljestvu pravijo, da nimajo ničesar proti temu, če Avstrija Albanijo zasede in jo vzame. Ali v tem slučaju zahtevajo Lahi, da jim Avstrija prepusti Trentino, to je tisti kos južnih Tirol, kjer žive Lahi. Lahi pravijo, da morajo obračunati enkrat še s Francozi, prej da ne bodo dali miru. V ta namen pa potrebujejo južne Tirole. Lahi so zares korajžni, ampak samo toliko časa, dokler ni vojske.

ŠPANSKI PRODAJAJO LADJE.

Dočim se druge države oborožujejo do zob, tešejo bojne ladje, vlivajo kanone in delajo bombe in granate, so pa začeli Španci bojne ladje prodajati. Ministrski predsednik španski je povedal, da bo Španska več svojih bojnih ladij drugim državam prodala in lepe denarje za nje dobila. Srečna Španija. To je zares nekaj španskega v naših časih.

V nedeljo dne 19. julija, vsi prijatelji treznosti na Tabor „Svete vojske“ na Brezje.

Dom in svet.

Iz seje deželnega planinskega sveta.
Kupne pogodbe barona dr. K. Borna s posestniki za deželne pravice na meliorirani planini Pungrat se na predlog dr. Lampeta ne odobri. — Istotako se ne odobri kupna pogodba glede planine Prevalje — Avsenck (Vrbnje) — Stroj (Dvorka vas). — Odobri se načrt za zboljšanje skupne paše Moste-Zerovnica s proračunom 6200 K. Sklenejo se dopolnila k zbolšanju na planinah Velopolje, Zajamniki, Jetje, Goreljek, Vogu. — Sklene se preureditev Rateške planine in domačega pašnika Podkorenem.

Na predlog poslanca Pibra se sklene pospešiti ureditev servitutnih pašnih pravic na posesti verskega zaklada. Poslanec Demšar opozarja na zanemarjeno planino Pečana, ki je last verskega zaklada. — Župnik Merkun poudarja ureditev paše pri Brezjah pri Kamniku in zanemarnjenih planin kamniške mešanske korporacije ter ovčjerejo v Tuhinjski dolini. — Posl. Piber opozarja na napravo agrarne ceste Jereka — Koprivnik. Dalje priporoča poslanec Piber, da se jemlje predvsem ozir na izboljšanje skupnih pašnikov, odkloni pa naj se vsaka delitev.

Osebnostne vesti. Župnija Šmarje pri Ljubljani je podeljena g. Francetu Plešču, župniku na Krki. — Nevarno je obolel upokojeni župnik g. Škufca v Leonišču v Ljubljani.

V spomin Franca Ferdinanda. V Ljubljani dobi novo sprehajališče ob Ljubljani ime umrlega prestolonaslednika, v Gorici pa dobi nova slovenska šola njegovo ime.

Umrli je v Kranju upokojeni nadučitelj g. Andrej Kmet. R. I. P.

Umrli je v Kostanjevici v soboto zvečer soproga g. Lavoslava Bučarja, Tida Bučar, komaj v 23. letu svoje starosti. Bila je že poprej enkrat operirana; pri oni operaciji pa se baje ni vse gladko posrečilo, tako, da se je začelo gnojiti. V soboto so poskusili še enkrat z operacijo, ki se pa žalibog ni obnesla, osobito, ker je bila že prepozna.

Nova avtomobilna vožnja po Gorinskem. V kratkem času se odpre nova avtomobilna vožnja iz Domžal na Bled. Avtomobil bo vozil iz Domžal preko Trzina v Mengeš, Moste, mimo Komende, Lahovč do Spodnjega Brnika. Čez Gornji Brnik, Cerklje, Velesovo, Visoko, Kranj, Brezje, Lesce na Bled.

Nov ljubljanski pogrebni zavod. Mesto Ljubljana ustanovi svoj lasten pogrebni zavod. Cene pogrebom bi bile sledeče: najvišji razred 1500 K, I. a razred 900 K, I. b 760 K, II. a 550 K, II. b 400 K, III. a 300 K, III. b 200 K, IV. a 130 K, IV. b 85 K, V. razred 48 K; stroški otroškega pogreba bi veljali od 16 K dalje.

Vsesokolski zlet v Ljubljani prepovedan. Dunajska vlada je vsesokolski zlet, katerega bi se udeležili vsi slovenski Sokoli v Avstriji, prepovedala. Vzrok temu so posebno nevarne razmere, ki vladajo sedaj na jugu.

Sprememba na ljubljanskem sadnem trgu. Na dosedanjem sadnem trgu za semeniščem ostane še naprej prodaja sadja na drobno. Tu bodo smeli odslej prodajati svoje sadne pridelke le kmetje. Za ta sadni trg ostanejo v veljavi tudi dosedanja predpisi glede prekupa. Na cesarja Jožefa trgu se na novo uvede še sadni trg na debelo. Tu bodo lahko na vozeh prodajali sadje kmetje, kmetijski branjevci in drugi trgovci s sadjem. Prodaja na drobno je na tem trgu prepovedana, vsled prodaje na debelo se pa na tem trgu do preklica ne bo upoštevala prepoved prekupa. S to odredbo hoče mestni magistrat dvigniti do-

voz sadja na ljubljanski trg in privabiti nanj kar največ kmetov, ki niso mogli dosedaj vsled tržnih razmer s sadjem na debelo zalagati ljubljanskega trga.

Novo vrste šola v Ljubljani. Vajenci po ljubljanskih gostilnah in kavarnah bodo dobili svojo dvoletno šolo. Učili se bodo nauka o živilih, kletarstva, postrežbe, gostilničarskega obratovanja in tujih jezikov.

Srečni krojači. V Ljubljani so zadeli trije krojaški pomočniki v državni loteriji srečko za 30.000 kron. Jožef Koderman dobi 15 tisoč kron, Miha Pintar in Anton Kolenc pa po 7½ tisoča kron. Srečni »žnidarji«, je rekla neka ženica, ko je to novico slišala.

Notranjski Orlov I. zlet notranjskih Orlov v Št. Peter se je preložil na nedeljo dne 30. avgusta t. l. ter se vrši ta dan po starih določilih. Bratje iz Vipavskega, Cirkniškega, Idrijskega, Logaškega, Vrhniškega in Trnovsko-košanskega okrožja se opozarjajo, da je zlet oficijelna prireditev teh okrožij, zato naj skrbje za polnoštevilno udeležbo; kakor od strani članstva, tako tudi glede gostov. Zleta se udeleži tudi Zveza Orlov po svojih zastopnikih. Odseki se opozarjajo, naj ta dan ne prirejajo nikakih zletov ali drugih prireditev, — tudi ne v najožjem obsegu! — ki bi utegnile škodovati udeležbi zleta. — Vprašalne pole se v kratkem razpošljejo! Na zdar! Pripravljalni odbor.

Požar. Goreti je začelo v Delnicah nad Škofjo Loko nenadoma gospodarsko poslopje posestnika Naceta Dolenc. Oganj je v kratkem času uničil gospodarsko poslopje in hišo z vsem orodjem in obleko. Rešiti ni bilo mogoče niti živine. Zgoreli so: en vol, ena krava, ena telica in trije prašiči. Dolenc ima vsled požara škode okrog 12.000 K, dočim je bil zavarovan samo za 600 kron. Pravijo, da je zažgal petletni deček, ki je bil sam doma, z žveplenkami slamo na svislih. Zatorej pazite na otroke, starši, in jih jemljite seboj na polje!

Strela je udarila preteklo soboto zvečer v viničarijo g. nadučitelja Ješovnika v Jazbinah pri Sv. Rupertu v Slovenskih goricah ter ubila viničarja Frana Rojko, ki je s svojimi sedel v hiši.

Strela omamila železniškega čuvaja. V torek, kakih 5 minut pred polnočjo, je železnični čuvaj Alojzij Dime v vlakovnični razbila okna, razkopala tla in pokončala telefonski aparat tako, da ne morejo vlakov javiti in se je zato moral vlak ponoči ob 2. uri ustaviti, sicer pa varno in počasi voziti.

Letošnje sviloprejkje. Na sviloprejskem semnju v Gorici so prodali letos

15.495 kg kokonov. 1 kg je stal povprečno 3 krone 32 vinarjev.

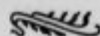
Vipavski hudourniki. V gradbenem načrtu za leto 1914. so sledeči vipavski hudourniki: Bela, Vrhpoljski potok, potok Pri žagi, Grahovnik, Podraški potok, Orehova draga, Orehoviča, Mrzlica Pasji rep, Premrlišče, Poljanica, Zaporeče, Dobrava, Hrib.

Slovenski škof v Ameriki v pokoju. Presvetli škof v St. Cloudu, naš kranjski rojak je odložil pastirsko palico. Nemški list »Der Wanderer« v St. Paulu, v državi Minesota, piše o našem rojaku, slovenskem škofu sledeče: S škofom Trobecem odhaja ena najljubeznivejših oseb iz vrste službujočih škofov naše dežele. Ostal je, kakor sedanjí poglavar krščanstva, tudi na škofovski stolici marljiv, s toplim srcem za ljudstvo čuteči ter za njegove skrbi in stiske sočutni preprosti župnik in dušni pastir. Napram nemškimi katoliškimi društvom je kazal, da si je njegov materini jezik slovenščina, kot župnik in kot škof srčno naklonjenost. Skoro na nobenem zborovanju ga ni manjkalo, in marsikatero vzpodbudno, prav očetovsko besedo je naslovil na zборе naših zvez. Nemščini je več, prav kakor angleščini, kakor bi bili njegova materinščina. G. Trobec misli ostati v Minesoti, in z nami mu žele tisočerniki prav dolg, nekaljen večer življenja, ki je bilo na delih, trudih, pomanjkanjih in žrtvah bogato ter je več nego eni običini naše države vtisnilo svoj trajni znak. — Rt. Rev. James Trobec se je rodil dne 10. julija 1835 v Logu pri Polhovem gradu. V Ameriko je prišel leta 1864. in bil naslednje leto posvečen v mašnika. Za škofa je bil imenovan leta 1897.

Nesrečna pijača. Dne 5. t. m. je skočil v Krko 26letni paznik finančne straže v Novem mestu Brinar. Po polnoči je še v kavarni napisal listič, češ, da gre prostovoljno v smrt, ne da bi bil na tem kdo kriv; na novomeškem mostu je pa slekel uniformo in skočil v Krko, odkoder so ga šele 7. t. m. potegnili. Brinar je bil poprej trgovski pomočnik, koji posel pa je vsled udanosti k pijači moral pustiti in se podal v finančno službo. Prišel pa je iz dežja pod kap, ker se mu je tukaj nudila še večja prilika za pijačo.

Čudna babica. Žužemberška babica Ivana Hace je pretekli mesec v cerkvi v Žužemberku razbijala in tolkla po klopih in obhajilni mizi. Zraven je klela in psovala duhovnika z raznimi priimki. Sedaj ji bode pa sodišče povedalo, kako se ima v cerkvi obnašati. Da si bode to bolje zapomnila, bo pa prišla k okrožnemu sodišču v Novem mestu.

Čebelarstva podružnica za Ljubljano in okolico priredi dne 26. julija t. l. v Marijanišču v Ljubljani enodnevni čebelarski tečaj. Začetek ob 8. uri zjutraj. Pouk bo večinoma praktičen.

Listek

Kako se je gospod Matej ženil.

(Dalje.)

»Poznam ženske prav dobro, zato ker dela moj zavod z njimi najboljšo kupčije.«

»In če nihče ne zaupa Rezki, njej bo zadosti pričevanje njene vesti.«

»Človek, pričevanje vesti, to je velika reč, ampak nikar se nevarajte, ženskam je treba še malo več. In če ne, pa nate tole v verigah, ki me ne bo na laž postavila: sama poštenost jo je bila, in dobila je ženina, ki jo je ljubil z najbolj svetim namenom. Toda ženin se je bal prenačiti, in je danes s tem jutri z drugim vzrokom odlašal poroko, dokler se ni nekega dne stegnil. In ubogo dekle, ko je videla, da se noben samec več ne zmeni zanjo, je prvemu možu, ki se ji je ponudil, odgovorila: hočem.«

Bolečina, ki jo je gospod Matej čutil, ko je slišal ravnatelja tega strašnega bivališča tako govoriti, se da primerjati samo z ono, ki sta jo trpela onadva grešna zaljubljenca, zvezana z ognjenimi vezmi. Hotel je vprašati ravnatelja, kakšna kazen je doletela prvega ljubimca te ženske, pa ni imel srca, da bi kaj takega vprašal, kajti velikost tuje krivde, to je bila velikost lastnega greha.

»No,« pravi rogati, »jaz moram iti, da še nekaj zaradi Vas poizvem, ker imam še nekaj dvomov. Vi si pa medtem za zabavo oglejte naš zavod, ker Vam je treba, da se nekoliko udomačite s tukajšnjim ravnanjem, da se potem prehudo ne prestrašite.«

In rogati je odšel.

Gospod Matej, čeprav še četrto ure ni preteklo, kar je bil tukaj, in čeprav je edina telesna škoda, ki ga je zadela, obstajala samo še iz treh ran in enega sunka, je vendar toliko pretrpel, da se mu je zdelo, da je že sto let tukaj.

VI.

Zdaj povejmo, kako je gospod Matej čas ubijal, med tem ko je ravnatelj kazenskega zavoda, kamor so ga spravili njegovi grehi, poslal po električnem brzojavu sledeče poročilo:

»Gavno je došel v moj zavod neki gospod Matej, in ker nima na čelu znamenja pogubljenih, sem ustavil vsako postopanje, dokler ne prejmem primerljivih navodil, ki jih pričakujem brzojavnim putem.«

Ko je bil gospod Matej sam, mu je prišlo na misel, da bi odšel skozi vrata, tako kakor da gre pogledat, kakšno je vreme; toda vražji pes je čepel pred vrati in mu pokazal šestero vrst strašnih zob in ga tako grdo pogledal, kakor bi ga hotel živega požreti.

81

Zato je to misel opustil in je šel nazaj po zavodu.

Prvo, kar je zagledal, sta bila dva človeka, ki sta se preklinjala hudiču, ker sta morala eden brati neko knjigo, drugi pa gledati sliko.

Gospod Matej je preletel z očmi eno stran tiste knjige, in se ozrl po sliki, in čeprav ni kdovekaj umel o tuji književnosti in umetnosti, se je vendar vznevoljil, da se take knjige morejo pisati in take slike slikati.

Ta dva človeka sta trpela strašne bolečine. Oba sta se zvijala od muke, oba kričala, preklinjala, oba prosila, da naj jima kazen spremenijo, da ne bo več treba knjige čitati in slike gledati, ampak da raje plavata v kotlu vrele smole, ali da se dasta pocveti v ocvirke v peči, ki bo tako vroča, da sežge kamen v apno v par sekundah, ali da bi morala stanovati v družbi s taščo, ki je imela v zavodu svojo celico.

»Kdo sta ta dva človeka?« vpraša gospod Matej nekakega vodnika, ki se mu je približal.

»Ta je bil,« mu odgovori vodnik, »pisatelj, oni pa slikar; imela sta zelo pokvarjen okus, in ko sta umrla, Bog ni imel usmiljenja z njima; zakaj če tisti, ki si nadevajo plemenito nalogo človeštvo razveseljovati z lepoto umetnosti, mesto tega ljudi mučijo z okornimi in brezokusnimi nestvori, potem taki popolnoma zgrešijo svojo dolžnost in se store vredne svarilne kazni. Vse, kar je Bog tema dvema naložil, obstoji v tem, da je dal popolnost njihovega čutu za lepoto in ju prisilil, da večno gledata svoja dela.«

Ko je gospod Matej to slišal, je spoznal vso grozo te kazni, ki sta jo morala nesrečneža trpeti, in poln globokega usmiljenja se je zmislil na to, kaj čaka marsikateriga, ki suka pero ali čopič v njegovi domovini.

»Zdaj pa, če Vam je všeč, greva kotle pogledat,« mu je rekel vodnik.

Gospod Matej je šel za njim k oddelku s kotli. Tam je videl, kako je nadzornik poveljeval delavcem, ki so bili grdi kakor hudobci; brigali so se samo za to, da kurijo ogenj pod neskončno vrsto kotlov vsakere velikosti, v katerih je vrela vsake vrste smola in kovina.

V vsakem kotlu se je kuhala ali cvrla živa stvar.

Gospod Matej je pogledal na prva dva; v enem je bil neki mož do vratu pogreznjen v vrelo tekočino in strahovito rjovel in kričal, v drugem pa je bil drugi potopljen samo do pasu.

»Kdo sta ta dva nesrečnika?« vpraša kašipota.

»Ta, ki je pogreznjen do pasu, je bil zatiralec svojega naroda, ta pa, ki je pogreznjen do vratu, njegov osvoboditelj.«

»In zakaj se muči osvoboditelj?«

»Zato ker je svoj narod tako onesrečil s svobodo, kakor oni s sužnostjo.«

»In zakaj je zatiralec kaznovan z manjšo strogostjo kakor osvoboditelj?«

»Zato ker je imel vsaj to čednost, da je bil odkrit, oni pa ni bil.«

Gospod Matej je bil od vsega, kar je videl in trpel, odkar je prestopil prag tega groznega bivališča, ves zbit in brez moči, in namesto da bi nadaljeval svoje ogledovanje, je krenil nazaj in zaprl oči, da ne bi še več grozot videl.

»Ampak človek,« zavpije vodnik nadenj, »ko pa najboljšega še niste videli.«

»Ne maram ničesar več videti,« odgovori gospod Matej, »zakaj samo od tega, kar sem dozdal videl, trpim kakor v vica.«

»Pst!« mu seže vodnik v besedo ter mu bliskoma položi prst na usta. »Tiho bodi, duša zavržena, ker če vas sliši ravnatelj, da imenujete ta zavod, potem se kar pripravite.«

»O kakšnem zavodu govorite?«

»O tistem, ki ste ga vi imenovali. Ravnatelj ne trpi, da bi ga kdo omenil, zato ker nam najboljše odjemalce prevzemlje.«

»Tisti ki mu jih prevzemlje, bo pač pekel.«

»Kakšen pekel in kakšna budalost? Človek, saj pekel je to!«

»Kaj? Kaj pravite?« zavpije gospod Matej in v smrtni grozi odskoči ter napne ušesa.

»Ali ste gluhi, človek, ali bi sluha radi? Rekel sem, da je to pekel.«

Ni je besede, ki bi popisala grozo, ki je obvladala gospoda Mateja, ko je spoznal, da je zašel v pekel.

»Oh, jaz sem kriv, jaz nesrečnež, jaz živina, jaz norec!« je tarnal in tolkel s pestmi, da se je smilil vsem, ki so okrog stali. »Jaz norec, ki sem izbral levo pot namesto desne, in nisem pomislil, da peklenska pot mora biti bolj cveteča kakor pa v vice, in pot v vice bolj cveteča kakor v nebesa!«

Tako je tarnal in stokal gospod Matej, ko se prikaže ravnatelj z brzojavko v roki.

»Glejte, da se poberete kar najhitreje proč!« je vpil nadenj ves divji kakor sam Lucifer. »V tej brzojavki mi javljajo, da ste vi pritepenec!«

»Grem, pa kako rad!«

»Torej proč od nas!«

»Samo da vašega obraza ne bom več gledal!«

Tisti z rogmi, ki je seveda bil prav vražje jezice, je že mislil gospoda Mateja kar z rogovi; toda vodnik, katerega je bil ravnatelj podaril novce s podobno brezverskega kralja, kakršen je bil tukaj zelo v ceni, se je zanj postavil, in ravnatelj se je zadovoljil s tem, da ga je suval do vrat in mu tukaj priložil brc v zadnji konec in pognal psavanj, ki mu pa ni drugega storil, kakor da mu je na treh koncih hlače strgal.

VII.

Gospod Matej je začel korakati celo peklensko pot nazaj; kajti ker ni bilo nobene prečne poti do vica, se je moral vrniti do tistega kraja, kjer sta se obe poti cepili, to se pravi, do tiste čudne

ravnine, ki je ležala na sredi med nebesi in obema cestama pokore.

Ker je imel blaže raztrgane, se je bal, da ga bodo otroci videli in se mu smejali. Toda otroci so bili ravno tam, kjer jih je prej pustil, in čeprav so ga gledali, so ga gledali z veliko brezbriznostjo.

Ko se je znašel že drugič pred nebeškimi vrati, se mu je posvetila nova misel.

»Jaz sem,« je dejal, »že zdaj trpel kakor v vicah, in kdo ve, če mi ne bo Gospod, ki je sama dobrota in usmiljenje, tega hotel v račun vzeti, čeprav je bilo vse vkup samo po moji nerodnosti. Ker sem že tukaj, se bom pa še enkrat zatekel k njegovi dobrotljivosti... Če mi reče, da ne, ali bom zato kaj slabši? Če mi reče, da ne, se bom ves udan napravil na pot v vice in se spokoril za svoje grehe in rekel: Gospod, zgodi se tvoja sveta volja!«

Gospod Matej se je vnovič pokazal pred Najvišjima Sodnikom in je dosegel njegovo usmiljenje, obenem pa je porabil priliko, da ga je izprosil še za Rezko, ki je ostala na svetu v joku in žalosti in izpostavljena pogubljenju.

»Prišel si pred moje obličje,« mu je odgovoril Gospod, »z madežem, ki ni bil velik pa mi je vendar branil in mi še brani, da te postavim na svojo stran; hočem pa nad tabo in nad njo, ki se na zemlji za tabo joče, razgrniti plašč usmiljenja. Vrní se na svet in očisti se tam s čednostjo in kesanjem, ker nebesa se bodo razveselila tisti dan, ko prideta ti in izvoljenka tvojega srca, da sedeta na mojo desno stran.«

Gospod Matej je naenkrat čutil, kako se potaplja v globoko meglo, in zdelo se mu je, da leti čez neznane pokrajine, nazadnje pa je obstal v popolnem miru.

V ledenem mrazu so mu bili otrpjeni udje in razum.

Naenkrat je čutil, da je padla vroča kaplja in so se ustnice dotaknile njegovega lica. Življenje se je vrnilo, tudi hipoma v njegovo telo in v njegov um, odprl je oči in krik iz njegovih prs so je strnil s krikom ženske, ki je bila ob njem.

Bil je v svoji sobi, v graščini na hribu, in Rezka, trepetajoča od veselja in sramežljivosti, je stala zraven njega.

Žalostna devica je prišla v mrliško sobo, da položi eno solzo in en poljub na mrličovo lice, in mrlič se je vzbudil, ko je začutil toploto tega svelega poljuba in te svete solze.

Ljudje niso mogli umeti, da more devica, ki nimaa nobenega madeža na sebi, z enim poljubom mrliču življenje vrniti.

Za take ljudi je gospod Matej samo okrevaj, od nezgode, za katero je celo zdravnik mislil, da mu je vzela življenje.

Osem dni pozneje je gospod Matej pred mašnikom pripravil svojo dušo, da jo združi z Rezki in svetlo in večno

vezjo, in je zaupal duhovniku čudovito zgodbo, ki smo jo ravnokar skončali.

»Sin moj,« mu reče duhovnik, »vse to so bile sanje, bolnikove blodnje, kajti Bog je preveč vzvišen, da bi mogla biti kakršnakoli podobnost med nebeškimi in zemeljskimi stvarmi; vendar pa zahvali Njega, ki ti je dal te sanje, ker ž njimi ti je dal globok nauk, ki ga ne smeš pozabiti.«

Pater Pavel Hristov.

P. Hristov je bil l. 1888. v Plovdivu v Bolgariji posvečen v mašnika. Več let je bil profesor modroslovja na katoliški gimnaziji v Plovdivu. A njegova gorečnost ga je priganjala k misijonskemu delu med bolgarskim ljudstvom. Posebno uspešno je delal v vasi Mostratli pri Odrinu. Kot opat je s svojimi menihi obdeloval polje, učil kmete umnega poljedelstva, zraven pa oznanjal sveto vero. V štirih letih je izpreobrnul celo vas (okoli 400 duš). Ker se je potegoval za pravice zatiranih Bolgarov, si je nakopal sovraštvo Turkov iz sosednjih vasi. Turki so ga l. 1909. napadli ter smrtnonevarno ranili. Njegova krepka natura je premagala nevarne rane. L. 1911. ga je slovensko Apostolstvo sv. Cirila in Metoda imenovalo za svojega zastopnika v odboru bolgarske duhovske zveze. Med balkansko vojsko je bil v Odrinu, kjer je prestal petmesečno strašno obleganje ter vsled svojega junaštva in krščanske požrtvovalnosti postal prijatelj Šukri paše. Lansko jesen je postal škofov namestnik in generalni vikar obširne odrinske škofije, ki obsega vso Bolgarijo. Kot generalni vikar je prevzel skrb za strašno opustošene balkanske misijone ter za preganjane bolgarske katoličane, katere so Turki, Grki in Srbi pregnali iz Tracije (odrinska okolica) in Macedonije. Njegova glavna opora so blagi slovenski dobrotniki.

Sedaj se P. Hristov s svojim škofom M. Petkovom mudi v Rimu, kjer bo uredil mnogo zelo važnih cerkvenih zadev. Okoli 20. julija bo prišel s svojim škofom v Ljubljano, da se osebno zahvali slovenskim dobrotnikom ter utrdi prijateljsko zvezo med slovenskimi in bolgarskimi katoličani. V Ljubljani bomo odličnima gostoma priredili sprejemni večer v »Ljudskem domu«. Čas bomo natančneje naznanili v »Slovencu«.

Vremenska znamenja.

Ali bo jutri lepo vreme? Ali bo jutri deževalo? Taka vprašanja se nam poleti večkrat ponavljajo. Kdor pa pazno opazuje naravo, ta opazi lahko številna vremenska znamenja, kajti mnoge živali in rastline slutijo dež ali

bližnji vihar na posebne načine. V spremembah, ki se pojavljajo na domačem dvorišču ali na polju, na vrtu ali v vodi, na mnogih bitjih, ki dihaajo akceto, se lahko opazajo predznaki vremenskih pojavov.

Ptice v zraku in na zemlji spreminje svoje obnašanje. Idilični mir, ki vlada v kurji rodbini, se umakne razburjenemu kokodajsanju; kokoši letajo semtertja in se valjajo v prahu, race niso nič manj živahne ter se pridno potapljajo pod vodo, pavi spuščajo vedno bolj bojazljive zoprne krike v zrak, golobi se vračajo k svojim golobnjakom. Lastavice letajo nizko pri tleh ter nasledujejo žuželke, ki iščejo zavetja pri tleh. Tudi druge živali dobro vedo, da ne bo več dolgo ostalo gorko vreme in da bo kmalu deževalo. V kotu na dvorišču se praska mačka za ušesom in se drgne po svoji dlaki, kakor bi hotela odstraniti neviden madež. V skednju in kašči prilezejo iz lukenj miši in podgane. Tudi muhe so razburjene. Ne sede in ne lazijo več mirno, temveč letajo brenče okoli ter napadajo vse, kar jim pride pred oči. Čebele ostanejo v uljnaku ali pa se vračajo v rojih domov. Izgube celo svojo miroljubnost ter pičijo človeka, ako jim je na poti ter slutijo bližnji vihar. Pajki, ki pridno predejo svoje mreže, prenehajo s svojim delom in žde mirno na svojih nitkah.

Pa tudi na zemlji se pojavijo označevalci slabega vremena. Črvi se stegujejo; krote prilezejo iz svojih lukenj ter se pojavijo v velikem številu na polju. V bližnji vodi žabe pridno regljajo in kličejo dežja. Tudi vodne živali postanejo živahnejše. Ribe skačejo iznad vodne površine in povzročajo na površju valovite kroge, ki se vedno bolj razširjajo. Nekatere ribe čutijo deževno vreme že 24 ur prej.

A tudi v rastlinstvu se opazajo predznaki slabega vremena. Detelja, ki stoji ob lepem vremenu sključena, zravnna pred dežjem svoja stebila. Kadar se zaprejo narcise, bo gotovo dež. Nekatere rastline zapirajo svoje glavice, a so nekatere, ki jih pred dežjem tudi odpirajo.

V naravi so številna znamenja, ki napovedujejo vreme prihodnjega dne. Vprašaj le vsak dan svet, ki te obdaja, in zvedel boš ravnoisto, kakor da bi pogledal na barometer! Te velja seveda samo za tistega, ki živi v neprestanem stiku z naravo! Toda ne samo za naslednji, tudi za daljšo dobo moreš sklepati o vremenu. Ko se bliža jesen, lahko sklepaš iz obnašanja ptičev, kakšna bo zima. Ako nas lastovke in druge ptičice selilke kmalu zapuste, potem veš za gotovo, da bo zima primeroma dolga in ostra. Opazuj torej naravo v svoj prid in veselje!

Gorenjske novice

g Bohinjska Bela. Občinski odbor občine Ribno je v svoji seji dne 5. julija soglasno obsodil zločinski in grozni umor prestolonaslednika nadvojvode Franca Ferdinanda in njegove prejasne soproge vojvodinje Zofije Hohenberg, izjavil svoje globoko sožalje radi strašnega hudodelstva ter prisegel nemajno udanost in zvestobo presvetlemu cesarju ter celi cesarski hiši. Zadušno opravilo za visokima pokojnikoma je bilo v ponedeljek, dne 6. t. mes. Istega se je udeležilo jako veliko vernikov ter so šolska mladina, Marijina družba in gasilno društvo prišli k sv. maši z zastavami, ki so nosile žalne trakove.

g Iz Brda pri Lukovici se nam poroča, da naj si vsak, ki hoče narediti vzoren vrt, najmodernejše obdelan s krasno drevesnico, ogleda šolski vrt istotam. Če še ni vložena prošnja za premijo, jo s to notico mi vlagamo in prosimo, da naj višja oblast vendar pošlje strokovnjaka, ki ta vzor vrta priporoči in primerno nagradi. V nedeljo po maši pa vabimo vse, ki se za to zanimajo, da si ga ogledajo na licu mesta, kajti če ni učitelja, zasluži pohvalo predvsem predsednik krajnega šolskega sveta.

g Ceklje pri Kranju. Časopisi doslej niso še poročali, da bi imel Babičev sin iz Zgornjega Brnika na znotraj precej črno dušo. Tukajšnje orožništvo je to zadevo zasledovalo in prišlo do prepričanja, da mora biti nekaj resnice na tem. Državno pravdnštvo je vzelo ovadbo za resno in sodišče v Kranju je razpisalo preiskovalno razpravo na dan 13. julija. Dokazi so, da je označeni visokorodni Babičev sin zagrešil po paragrafi 181., 182. in 183. kaz. zak., za kar je ovaden. Gre se, kakor pravijo, ta tisoč kron bivše pašniške zadrage v Cerkljah.

g Moravče. Črna sveta maša po umrlem prestolonasledniku in njegovi soprogi se je kar najslovesneje obhajala. Cerkev je bila polna ljudi v žalni obleki, zastopani so bili vsi uradi — finančar Kobal ni imel časa — šolska mladina z učiteljicami, nadučitelj Toman je bil pa brez kravate v zelenem klobuku, kakor vsak drugi dan. Ljudje so se zgledovali, a uganili so, da liberalci niso marali za prestolonaslednika, ker je bil preveč krščanski. — Poročil se je 1. julija naš vrli župan Anton Cerar z Franciko Urbanijo iz ugledne in krščanske Jelarjeve rodbine iz Gorice. Bilo srečno! — V nedeljo, 19. julija, obhaja prvo sveto mašo novomašnik Ferdinand Prebil iz Gor. Prekra. Vsi farani se veselimo tega dneva.

g Na Šenturški gori se je slovesnost 150letnice župne cerkve po g. profesorju dr. Mihaelu Opeka prav veličastno izvršila. Nameravana igra in ljudska veselica se je preložila za mesec avgust.

Kajti sarajevski zločin je ukrešil tudi v planinskih srečih globoko žalost.

g Sv. Jošt nad Kranjem. V nedeljo, 26. t. m., na praznik sv. Ane, bo romarski shod. Duhovno opravilo bo ob šestih in devetih. Za spovedovanje je poskrbljeno.

g Tržiške novice. Zdravstveni zastop se je sestavil pred dobrim tednom. Za zastopnika deželnega odbora je bil imenovan g. Niko Ahačič, tovarnar v Tržiču. Za načelnika je bil izvoljen g. Franc Ahačič, župan v Tržiču, za podnačelnika g. Jožef Ahačič, župan v Križu. — Pod vodstvom gg. kaplanov in učiteljskega »Slovesnega zveza« so imeli pretekli četrtletni učenke in učenci izlet na Brezje. Tu je bila sveta maša, med katero so učenke IV. razreda vrlo dobro pele. Po kosilu smo obiskali božjo pot v Ljubnem. Veselo prepevaje smo se vrnili domov. — Društvo sv. Jožefa si je izvolilo dramatični odsek, obstoječ iz desetih članov, ki bo prirejal igre v novem domu. Predsednik je g. kaplan Golč, blagajnik tovar. Kočevar, tajnica gdč. Kogoj, režiser g. učitelj Vider, odborniki gg. Vidic, Loboda, Prešern, L. Weber, gospa Primožič in gdč. Prešern.

Dolenjske novice

d Boštanj. Veliko neprijetnost so nam napravili Štajerci. Ze od maja meseca je nam zabranjeno goniti živino na štajerske sejme, Štajercem pa ne na naše. To je za nas precej hud udarec, ker boljši sejmi so za nas na Štajerskem. — Pravijo, da je ta prepoved zato prišla, ker je imelo v brežiškem okraju par živinčet bolezen na parkljih. Čudno! Potem bi predvsem Štajerci ne smeli svoje živine k nam goniti, da se k nam bolezen ne zanese. Zdi se nam, da je to le sitnarjenje kakega živinozdravnika. Namesto, da bi kmetu pomagali, mu pa še sitnost delajo. Prepoved je prišla iz Gradca. Naši liberalci so pa zavpili: To so vam naredili vaši klerikalni poslanci! Naš gospod državni poslanec Povše je pa že storil potrebne korake, da se ta prepoved prekliche. Toliko liberalcem v vednost! — Za nekaj moram pa še izreči zahvalo našim liberalcem: Patriotični so. Ko je bila za prestolonaslednikom sv. maša, so prišli v cerkev vsi občinski odborniki z županom vred. Župana, »Grofa« in Drmelja star. ni drugače nikoli v cerkev. Pač: Drmelj pride vsako leto na sv. Alojzija dan, pa ne Bogu, ampak sebi na čast. Samo letos ga ni bilo, ker je bil sv. Alojzij na nedeljo in ga je bilo sram, da bi ga bili ljudje videli v cerkvi. — Lepo je, da so prišli k cesarski zadušnici. Samo v nedeljo bi morali tudi iti potem k sv. maši. Nedeljska sv. maša ravno toliko velja kakor cesarska!

d Romarjem iz Vel. Lašč v Gospo Sveto. V ponedeljek, 20. julija, jutraj

ob tri četrt na šest odrinemo s posebnim vlakom, vrnemo se pa v torek zvečer ob četrt na deset. Vsak naj vzame dosti jestvin seboj, ker bo tako najceneje in najboljše preskrbljen. Spoved bo treba opraviti doma, ker drugod ne bo časa za spoved, spodobi se pa, da gremo vsi k sv. obhajilu. Na postaji moramo biti vsi saj ob pol šestih, da se uredimo; ob pol petih bo pa sv. maša za srečno pot. Komur je količkaj mogoče, naj pride v nedeljo, dne 19. julija, po litanijah v dvorano, kjer bo sklicatelj in voditelj romanja gosp. kaplan vse potrebno še natančneje povedal, nato bo pa zadnja vaja za pevce-romarje.

d Studenec. Dne 10. t. m. je umrl v Krškem v bolnici zidarski mojster Martin Oberč v 35. letu starosti. Bil je izvrsten zidarski mojster in skozi več let naročnik »Domoljuba«. Neizprosna je tika ga je pobrala. R. I. P.

d Škocijan pri Mokronogu. Liberalci so ob poslanca, ker jim je Jenič v Ameriko popihal. Doma so mu namreč prodali. — Durjava in poštni fant sta se skregala. Pravzaprav je šel Peter kričat na pošto, ker je brezdelni poštni sokolič imel pri Durjavatu poleg političnega prijateljstva še eno drugo. — Domar v Zloganjski gori zdihuje, da je ondi vse črno; samo on svet v klerikalno temo s »Slov. Domom« na ta način, da so mu otroci iz strahu, da jih ne pobije, po svetu ušli. Še rajše bi potolkl klerikalce, ker se predrzneži norčujeje iz njegove luči. Ampak kaj, ko je lastna koža draga. — Poštni sinko se po novem podpisuje »antikrist«. V svojo ožjo družbo šteje župana.

d Iz škocijanskih hribov. Naši hribi so pa imenitni postali. »Poštni komisar« je vsak teden parkrat gori; pa ne mislite, da oni iz Trsta, kaj še, to je poštni fant iz Škocijana, ki hodi »nadzirat« delovanje našega poštnega nabiralnika. Ti pohodi so seveda namenjeni v prvi vrsti rešitvi propadajočega liberalizma. V ta namen opravlja tudi Resnik, ene parcele posestnik, svojo briško službo po hribih. Po hribih hodi tudi naš župan »po opravilih«, mastno plačan; za en sam pot v hribe si računa 10 K. Kdor ne verjame, naj gre gledat v lanske občinske račune. On tako-le agitira: »Kadar vam bodo kaj duhovni govorili, nikar jim ne verujte.« in neizogibni Skut iz Bučke hodi tudi v hribe pripravljat pot za občinske volitve. V svoji verski navdušenosti je nekoč govoril o Materi božji take nesramne reči, da si jih ne upamo zapisati. In tak naj hribe spreobrača?

d Št. Jernej. V nedeljo, 5. junija, se je vršilo v društveni dvorani ob veliki udeležbi predavanje o groznem zločinu, ki se je izvršil nad našim milim prestolonaslednikom Fran Ferdinandom in njegovo soprogo ter o tem, kam privede človeka prebiranje veri sovražnih časopisov. Bridko je zadela poslušalce še posebno vest, ko je društveni predsednik povedal, da je nadvojvoda nameraval letošnje poletje priti s celo

svojo družino v kartuzijanski samostan v Pleterje ter v njem ostati celih deset dni. Ravno dan pred umorom se je dobilo dovoljenje od sv. očeta, da sme tudi vojvodinja s svojo hčerko Zofijo bivati v samostanu in si ga ogledati. — Dne 21. junija, če bo lepo vreme, se namerava napraviti iz St. Jerneja izlet na Gorjance k Sv. Nikolaju. Tam bo tudi v cerkvi sv. Nikolaja sveta maša. Torej prijatelji turistike, pridite na naše Gorjance, ki vam kličejo s pesnikom: Prid' vrh planin nižave sin!

d Št. Janž. V društveni dvorani, katero je ravno pred enim letom blagoslovil g. deželni odbornik dr. E. Lampe, je bil politični shod, na katerem je govoril o položaju imenovani gospod. Omenil je umor pokojnega nadvojvode Franca Ferdinanda in njegove soproge; kako je S. L. S. na shodu v Ljubljani najstrožje obsodila to anarhistično dejanje, izgovarjajo ga pa liberalci. Narisal je Ferdinanda kot bodočega pravega avstrijskega cesarja, prijatelja Slovencev in Hrvatov in odločnega kristjana. Zato ga niso marali Nemci in Srbi. Govornik je prešel na to, da se Avstrija nahaja v tej krizi, da se mora vedno ohraniti oboroženo, kar stane veliko denarja. Posledica tega pa vedno večji davki. Kranjska dežela je med vsemi najboljše urejena. Pri davkih se je pritisknilo na bogatine in mesta; kmečko ljudstvo pa se je varovalo. Omenja davek na vino in mošt v hranih, katerega so hoteli napraviti liberalci. S. L. S. pa je bila tista, ki ga je zabranila. Liberalni župan Majcen godrnja, pa tako tiho, da ga nihče ne sliši. Nadalje navaja govornik liberalno gospodarstvo v Ljubljani in v Postojni, in pravi, da je gospodarstvo liberalnih županov na deželi ravno tako. Ivo Majcen postaja bled; ljudje gledajo namreč na njega, češ, ali nas boš do tega pripeljal v Št. Janžu, kakor liberalni župani Ljubljancane in Postojnčane. Ko g. dr. Lampe našteva, kako dela S. L. S. za povzdigo živinoreje in prašičje-reje, vodovode, kapnice, vodnjake, ceste in mostove, so vsi navzoči liberalci tiho. Kovač Kos je že mesece naprej lagal: »Kadar pride Lampe, bom pa jaz govoril.« In bil je tiho. Še prav verno je ta »mogočni liberalni agitator« poslušal. Če si je pa kaj k srcu vzel, pa dvomimo, ker je zakrknjenega srca. — »General« Majcen je na povabilo gosp. Lampeta, naj pride le bližje na oder svoje mnenje povedat, obstal bled kakor zid med vrati. Neki mlinar ga je ogovoril: »Gospod župan, pojte no na oder!« Ampak župan ni imel korajže. Ivo ima korajžo samo takrat, kadar se piše v »Slov. Dom«. Bal se je tudi gospodu Lampetu naprej vreči 10 milijonov dolga. Volilci! Na shodu ste se lahko prepirali, da liberalci lažejo, naj že govorijo karkoli hočejo. Govorijo o dolgu, o davkih, o cestah itd., pa le takrat, kadar ste pri njih v gostilni, in jim še morate plačati za to, da njihove laži poslušate. Na shodu pa ni bilo niti enega liberalca, ki bi skušal usta-

viti g. Lampeta in mu ugovarjati. Manjkalo je namreč še enega generala Berceta, kateri je pred šestimi leti razbil klerikalni shod. A danes po šestih letih se ta general niti na shod ni upal priti! Velika izprembe! Še več! Liberalni general Brce je še celo kot spokornik šel z molitvenikom javno v roki k sveti maši, da bi ga ljudje videli. Pred volitvami se je dobro spreminjal! Naj omenimo še enega korajžnega liberalnega kolovodjo. Pričakovali smo, da bo Prijatelj poslal kakega svojega zastopnika, pa ga nismo videli. Da bi sam prišel na klerikalni shod, še misliti ni. Ko je bila v ponedeljek slovesna zadušnica po rajnem prestolonasledniku Francu Ferdinandu in njegovi blagi soprog, se niti tega ni udeležil, če tudi je bil on pismeno povabljen od županstva kakor drugi, kateri so se vsi udeležili. Tudi v župni cerkvi je bil ves občinski odbor povabljen. Mimogrede nekaj na naslov c. kr. žendarmije in ljudskošolskega učiteljstva: Prijatelj ni bil udeležen, četudi uradno povabljen kot občinski odbornik, pri zadušnici po umrlem Ferdinandu, članu cesarske hiše avstrijske. C. kr. orožniki in ljudskošolski učitelji in učiteljice pa zahajajo k njemu v gostilno. — Še eno sliko izza deželnozborskih volitev meseca decembra. Češenjski »junak« Ermančev Nace pride v neko gostilno in nagovarja ženo, naj voli liberalno, češ, če klerikalci zmagajo, se bodo takoj občinske doklade zvišale. Preprosta a odločna žena ga pa zavrne: Saj ste liberalci vedno imeli v rokah občino, pa bi vi doklade odpravili. Volilci! Liberalci vam pri agitaciji vedno trobijo o davkih, kakšne bodele morali plačevati, če pride občina v roke klerikalcev. Da se pa liberalci ne razumejo na davke in doklade, dokazuje tole: Na shodu govori g. dr. Lampe o novem cestnem davku. Prejšnji Anže, kot župan novo pečeni Ivo Majcen hoče ugovarjati in hoče pravi med vratmi zadaj: Preje je bilo samo 20 odstotkov, sedaj jih je pa 25. Torej več! Govornik ga nakratko pozove, naj pride na oder proslavljati svojo 28 letno kunšt. In ko končno še g. župnik Bajec pobija laži liberalnih agitatorjev, prizna liberalni župan Anže Majcen, da se je zmotil. Udeležbe na shodu je bilo do 300 volilcev in volilk. To je bil impozanten političen shod, vsled katerega so bili lahko liberalni obrazi vsled obupanja blede kot zid. Volilci, še enkrat! Če bi bilo to res, kar pišejo liberalci v svojih časopisih in kar vam lažejo pri agitaciji, bi si vendar morali upati to tudi javno na shodu povedati. Ker pa tega niso naredili, je dokazano, da se vam samo lažejo. Lažem pa, kakor veste, ni verjeti.

d Zagorje ob Savi. Grozen vrišč je nastal med našimi liberalci: Žalna zastava s sokolskega doma raztrgana. »Narod« in »Dan« vpijeta: Klerikalci so jo raztrgali, kako sumljivo so lazili v nedeljo popoldne; nekateri so se še celo shoda v Unionu v Ljubljani udeležili. Zakaj pa ne pišete, kateri so ti sumljivci. Naznanite jih orožništvu, če

se vam zdi, da ne bo imelo preveč nepotrebnih polov. Ampak to vam pove-mo, vsi liberalni kričači, da med nami ga ne boste našli, ga nimamo, da bi se takega dela lotil. Torej z mirno vestjo pričakujemo, da bi se zločinec našel. Klerikalci dosedaj še nismo zastav tr-gali. Kaj pa vi liberalci, se še kaj spominjate pred par leti, ko so imeli »ru-deči« bratje ponoči zastražene zastave, ali so jih takrat tudi klerikalci trgali?! Orožniški stražmojster Legat jim tudi ni po volji; ta mož pride vsako nedeljo k sv. maši, kar se za vsakega kristjana spodobi, pa že vpijejo, da je klerikalen strankar; mož ne more kar s kljuko vzeti tega zločinca. Mi vam svetujemo, če se vam preiskava orožnikov ne zdi povoljna, da si naročite saj deset detektivov, ali pa po verite neodvisnemu voditelju neodvisnih zagorskih kmetov, da bo staknil zločinca s svojim bistrim sokolskim pogledom. — Pri nas imamo **c. kr. poštni urad**. Iz hiš zaseb-nikov so vihrale ob smrti prestolona-slednika žalne zastave, c. kr. pošta je ni pokazala, ali je pa sploh pima. Če je nima, naj gospod poštar vendar sestavi eno prošnjo, jo nese podpisat orožniš-kemu stražmojstru in prošnja bo goto-vo uslišana; saj pravi Narodov dopis-nik, da je obdržal samo podpis g. straž-mojstra vodjo našega boletnega urada na njegovem mestu. In tako tudi poštno ravnateljstvo gotovo ne bo odreklo vaši prošnji. Dopisnik se zaletava tudi v cerkveno žegnanje. Ako bi dopisnik poznal cerkvene predpise, bi drugače govoril. Sicer pa je cerkvene slavnosti dopisnik malo videl, saj je prišel samo trboveljskega gospoda župnika poslušat, ali bo kaj udaril po »liberalcih«. Dokler pa primerjate cerkvene slavnosti z vašimi vesellicami in plesi in po-hodi, pač kažete, da ne razumete prav nič cerkvenega življenja in da ste po-trebni pouka bolj kot učenci prvega šolskega leta.

Notranjske novice

n Dobrova. V sredo dne 8. t. m. zju-traj ob 12. uri 10 minut po polnoči je udarila strela s silnim pokom v podomače županovo bajto št. 53. S slamo kri-ta bajta je bila kmalu vsa v groznem plamenu. Poštna (Rantova) hiša je od te bajte oddaljena le dobrih 20 korakov; med obema je nekaj sadnega drevja in ni bilo za pošto nobene posebne nevar-nosti, ker je bil veter ugoden; pač pa je bilo zelo ogroženo Poklukarjevo gospo-darsko poslopje, vse natlačeno s senom in drugimi rečmi. Začelo je biti plat zvona. Domača požarna bramba je bila kar v trenutku na mestu požara in je ogenj pogasila. Stranka je bila zavarovana in je škoda z zavarovalnino po-krita.

n Vič. Romanje na Trsat in obisk Opatije in Postojnske jame se ne bo vršilo 18., ampak 25. julija. Uprava želez-

nje nam ni mogla dati za 18. julij posebnega vlaka. Pač pa nam ga je dala za 25. julij in smo že vlak si zasigurali. Naj torej vsi udeleženci izleta na Trsat to spremembo blagohotno sprejmejo ter naj se pripravijo za izlet na Trsat 25. julija. Ta dan od pol 3. do 3. ure popoldne naj pridejo v Ljubljano na južni kolodvor z listki, katere so dobili, ko so priglasili svojo vdeležbo. Vlak bo odhajal iz Ljubljane z južnega kolodvora ob 3 uri popoldne. Vrnili se bomo z izleta 26. julija okoli 9. ure zvečer v Ljubljano. Tako bo vdeležencem z Dolenjske in Gorenjske mogoče še isti večer domov priti. Vlak se bo vstavil na Brezovici in v Logatcu tja in nazaj, da bo tudi tamošnjim izletnikom vstreženo.

n Iz Ilirske Bistrice. Kakšne kandidate postavlja liberalna stranka, naj se vidi iz tega slučaja. Kakor znano, je propadli kandidat liberalne stranke Urbančič, voditelj mlekarne. Pa kakšen gospodar je on? Ko je nedavno strankam izplačeval denar za mleko, tedaj je izplačal štiriindvajsetim strankam namesto dvajsetake stotake, to je nove harkovce po sto kron. To je gola resnica. Takoj je pisal strankam, naj vrnejo nazaj. Nekateri so vrnili, o drugih ne vemo. In tak, ki še denarja ne pozna, naj bo naš poslanec?

n Iz Prema. V nedeljo pred sv. Petrom in Pavlom so imeli naši liberalci Ciril-Metodovo veselico pri Grahorju. Z uspehom se ne morejo posebno pohvaliti, ker še sedaj niso izračunali vsote dobička oziroma — zgube. Med liberalnimi prvaki je pač najbolj zanimiva prikazen naša poštarica, ki je bila nekoč celo blagajničarka našega izobraževalnega društva. Ta ženska se je drugi dan po veselici celo hvalila, da je pri njihovi slavnosti že ob sedmih vedela za grozni sarajevski zločin. Zakaj pa torej niso tedaj ustavili plesa?! — Pri tem si dovoljujemo tudi vprašanje na slavno c. kr. poštno direkcijo, če je morebiti dovoljeno, da se v poštne uradu med uradnimi urami zbirajo ženske, ki nimajo družega opravka, kakor da s poštarico opravljajo druge ljudi. Toliko za sedaj; ako pa še ne bo miru, bomo napeli druge strune, da se bo ta intrigantinja, ki živi samo od prepira med ljudmi, enkrat odstranila s Prema.

n Studeno pri Postojni. Mladeniška Marijina družba je napravila igro s srečolovom. Že to je hvalevredno, da mladeniči sploh nastopijo, tem bolj še, če to tudi dobro izvršijo. Igrali so igro kar v treh dejanjih: Fernando ali strah Asturije. Proizvajalo se je več kupletov, imeli tudi petje pod vodstvom domačega g. organista. — V tem času smo imeli tudi hud volilni boj, to tem bolj, ker je bil nasprotni kandidat domačin — župan. Ker so pri volitvah propadli, so se s tem maščevali, da so napravili mnogo pritožb. Če bi hoteli mi tožiti nasprotnike, kako so sleparili in pritiskali na volilce, bi marsikateri šel v »prežono«, pa za enkrat jim prizanesemo; če jim bomo drugikrat, ne vemo. Boljše kot v Studenski podobčini so se obnesli v Bu-

kovski občini. Mnogim so se odprle oči in vidijo, kje je res kmečka stranka, ki dela v korist kmetu, kje pa samo po imenu in po obljubah in pri volitvah. Kako bi gospodarili z nami, imamo očiten dokaz doma: Poglejte, kako gospodarijo pri mestnem gospodarstvu v Postojni. Pometite najprej pred svojim pragom, potem pojdite drugam! — Veselimo se tudi nove ceste, ki bo šla iz Postojne v Podkraj. Gre tudi skozi naše vasi: Belsko, Buhovje, mimo Studenega in Gorenj. Slišijo se nekateri glasovi, da bi radi cesto drugod izpeljali, da se ogne Belskega in gre daleč od Studenega. Radi bi prenaresili že potrjen vladni načrt in vso zadevo zavlekli za nekaj let. Komu bi bilo to v korist? Prav nobenemu! Zato bi taki najbolje storili, da bi molčali, da pridemo prej k cilju.

n Spodnja Idrija. Za vedno nam ostane v spominu veselica našega katol. izobraževalnega društva, ki je bila 29. junija na župnijskem vrtu. Pevski zbor je pod vodstvom g. predsednika odpel pravkar par pesnic, že so tudi igralci pričeli z igro »Pod vaškim znamenjem«, ko pride poslanec g. Gostinčar, ki je imel za to nedeljo napovedan shod in prinese žalostno vest o sarajevskem dogodku. Že preje se je čulo nekaj govoriti o tem zločinu, a nihče ni hotel tega verjeti. Ko smo pa videli črno na belem, tedaj šele smo se morali udati v to žalostno usodo. Poslanec Gostinčar je v kratkih, a krepkih besedah ožigosar sarajevski zločin, g. predsednik nam je prebral posebno izdajo »Slovenca«, nas pozival, naj molimo za blagopokojnika, za našega cesarja in za našo domovino, nakar smo se žalostni razšli. Naše društvo je poslalo takoj potem pismeno sožalno izjavo c. kr. okrajnemu glavarstvu s prošnjo, naj to odda na višje mesto, v nedeljo 12. t. m. pa nam je g. predsednik v šoli predaval o tem zločinu in njega vzrokih. Sedaj se pripravljamo v društvu za veselico s petjem in igro v korist »Slovenske Straže« po Velikem Šmarnu enkrat pa napravimo božjo pot na Brezje in na Bled.

n Žiri. To je bilo ljudstva zadnje nedelje v Žiri! Blagoslovili smo dva nova zvonova, večjega, ki tehta 53 centov ali 2966 kg na ime sv. Mihaela, najmanjšega z 8 centi ali 432½ kg na ime svetega Jožefa. Blagoslov je izvršil gospod dekan-monsignor M. Arko iz Idrije ob asistenci 12 duhovnikov. Na tisoče ljudstva se je zbralo okrog lepo okrašenega odra, na katerem sta čakala nova zvonova, da ju potegnejo v zvonik; vse je ugibalo, kako bodo spravili velikana skozi line. — Ob 3. uri popoldne so se pričeli škripci sukati. Na oder stopi mirnega obraza mojster Peter Oblak iz Lučen, ki je zelo spretno vodil vse priprave; mahljaj z roko v pozdrav — in »veliki« se je pričel dvigati z lahkoto kot bi vlekl gori škaf malte, ne pa teže 53 centov. Seveda vleklo je za šesterorameni škripec nad 100 krepkih mož in fantov v dolžini 200 korakov. Ni preteklo 10 mi-

nut in zvon je pogledal skozi lino v svojo novo bivališče.

Dobri dve uri ste potekali, množica se še ni razšla. »Slišati ga pa moram prvič od blizu«, so dejali ter vstrajali. Bum, bum, bum... je zadonelo okrog šestih; kakor električna iskra je šlo skozi mozeg in kosti slehernega. »Lep glas ima«, pravi prvi, »mogočno doni«, pravi drugi, »ta pa ta« je soglasno mrmrje. Po podružnicah so zadoneli zvonovi svojemu mogočnemu bratu v pravi zdrav, v drugem stolpu pa so dvigali mali zvon. — Sami otroci, — bilo jih je okrog sto, — so z lahkoto potegnili »malega« do lin, kjer so ga sprejeli izkušeni možje ter spravili v zvonik.

Oba zvonova sta delo tovarne Samassa iz Ljubljane. Veličnega so kupili Marija Oblak iz Dobračeve, Jakob in Franc Kavčič iz Koprivnika, ki so dali vsak po 3000 K. Malega pa posestnik Janez Primožič iz Opal (tudi 3000 K) Cela fara se pridružuje besedam gospoda dekana: — Čast in hvala jim! — Veliki zvon nosi napis: Treska in luč dega vremena, reši nas o Gospod! Darovali so me: (slede imena). Pod župnikom Jožefom Logarjem ter ključarjema Jožefom Oblakom in Antonom Kopačem. — Mali pa: Nagle in nepredvidene smrti, reši nas o Gospod! Daroval me je: (ime). — Naj bi nova zvonova bila vedno priči odločne verske zavesti žirovske fare!

Marijina družba ter pevski zbor prirede 20. in 21. t. m. romanje na Brezje in Bled. Udeleženci naj se pravočasno javijo. Romarjem se lahko pridružijo tudi drugi občani.

Nadučiteljcem na tukajšnji šoli je bil imenovan dosedanji šolski vodja g. Leopold Hladnik. Naše organizacije od imenovanega gospoda še mnogo pričakujejo, in če smemo soditi po sedanjem njegovem delu, ne zastoj. Bodi nam iskreno pozdravljen!

Višji razredi naših šol so napravili v spremstvu učiteljev šolski izlet na Bled. Naj bo na tem mestu izrečena iskrena zahvala gospodu duhovnemu svetniku župniku blejskemu Janezu Oblaku ter g. župniku ribenskemu Janezu Kramarju, ki sta tako prijazno vse potrebno oskrbela za dušo in telo izletnikov ter veliko pripomogla, da se je izlet tako lepo izvršil.

Iz raznih krajev

Z avstrijsko-črnogorske meje nam piše slovenski vojak. Tukaj smo v Hercegovini na meji črnogorski. Prijetnosti ni tukaj nobenih. Pozimi hud mraz, poleti neznanska vročina; zraven pa slaba pitna voda. Kraji so jako dolgočasni, sami goli kameniti griči. Črnogorska zemlja je pa še slabši od hercegovinske. Ljudje v Črni gori skoraj nimajo kaj jesti in večkrat se zgodi, da pridejo čez našo mejo ovce krast. Ni dolgo od tega, kar so morali naši lovci

ob 9. uri zvečer Črnogorce čez mejo nazaj poditi, ko so prišli po ovce. K maši že hodimo, samo pridige ne razumemo, ker je vse po mažarsko. Fantje, ki boste prišli na mejo k vojakom, varčujte sedaj z denarjem. Kdor nima na meji nobenega krajcarja, je res revež! Silno priporočljivo je tudi, da je vojak naročen na kak domač časopis. Tudi vojak ima svoj prost čas in najlepše ga porabiš z domačim listom v roki. Jaz imam »Domoljuba«, s katerim sva zelo prijatelja. Sicer pa ima vojaško življenje tudi svoje prav dobre strani. Če si pri vojakih pošten, reden, natančen in ubogljiv, ti bo ostal spomin na vojaško življenje v prav lepem spominu. — Eden od trenske divizije št. 16 v Hercegovini.

Ober-Marksloh, 5. julija. Tukaj se je danes ob pol 10. uri brala sv. maša za umorjenega prestolonaslednika in soprogo. Udležilo se jo je češko-slovensko veteransko društvo v kroju in z zastavo, in veliko drugih Slovencev. Zvečer ob 1/2 7. uri se je vršil v dvorani, raz katero so vihrale cesarska in črna zastava, protestni shod proti nekaterim liberalskim in rdečim listom, ki sramotno blatijo rajnega kot papeževga »hlapca«. Glasen »pfui« je sledil tem besedam. Gosp. Theiselmann je v navdušenih besedah slavil spomin pokojnega. Udeležil se je evharističnega shoda na Dunaju ter osebno poznal rajnega. Slavil je njegovo veliko ljubezen do presv. Evharistije, do katoliške cerkve in do nas Slovencev. On je gojil veliko željo, vse slovanske pokrajine združiti v eno kneževino in tako jih rešiti ogrskega in nemškega navafla. Tega so se Srbi zbalj za Bosno in Dalmacijo in zakleli so se na njegovo življenje. Umrli je! Ni ga več. Ostali pa so njegovi zgleđi. Zalostni smo danes, a hodimo po potu, ki jo je On začrtal in blagoslovil nas bo z nebes. Sklenilo se je, da bodo drugo nedeljo 19. t. m. vsi Slovenci in veteransko društvo prejeli sv. obhajilo za rajnega. Zapela se je cesarska pesem in trikratni Živijo našemu cesarju! Ostro pa obsojamo in z nami vsi trezno misleči Nemci hinavske nemčurje in liste tam pri vas doma, ki nas obsojajo kot srbske pristaše.

Hochheide ob Reni, 8. julija. Še nikoli nismo tako težko pričakovali »Domoljuba«, kakor to pot. Zvedeli smo že dne 29. junija na praznik sv. Petra in Pavla o žalostnem umoru v Sarajevu; ta novica je bila nabita na vsaki pošti, ali pravih poročil pa le nismo imeli. Vsa avstrijska in slovenska društva so imela dne 5. julija ob pol 11. uri sv. mašo za pokojnega prestolonaslednika in njegovo soprogo. Korakali smo skupno v cerkev, s 7 zastavami s črnimi trakovi. Cerkev je bila natlačeno polna. Gosp. kaplan Birkenfeld je v pridigi lepo poudarjal iskreno vernost umrlih in nam ju stavil v priporočljiv vzgled.

Ženitovanje bosenskih mohamedancev.

Poroke se vrše pri bosenskih mohamedancih zvečer ali tekoma noči v hiši neveste ali ženina. Poročuje mohamedanski duhovnik, kadi imenovan, ali pa njegov namestnik. Kadi sme pooblastiti tudi kakega hodžo iz ženinovega okraja, da lahko izvrši v njegovem imenu poroko. Poroke v uradnih prostorih kadija so zelo redke. Poroka se izvrši tako-le: Najbližji sorodniki ženina zahtevajo od muktarja (predstojnika) ažemata (mestnega okraja), v katerem stanuje ženin, pismeno izjavo, da je nevesta pripravljena prostovoljno in brez vsake sile iti za ženo z njim. Ravnotako mora kadi potrditi, da je deklica polnoletna in da ni v sorodu z ženinom. Bosenski mohamedanci poznajo dvojno sorodstvo: po krvi in po mleku. Krvno sorodstvo je zapreka, ki se je ne more odstraniti v nobenem slučaju. Vendar pa so poroke med krvnimi sorodniki v gotovih slučajih dovoljene. Tako se n. pr. smejo poročiti med seboj otroci sester ali bratov, ako so stariši dekleta umrli in zapustili znatno premoženje, zato da to premoženje ne pride v tuje roke. Taki zakoni so seveda zelo redki in veljajo za nesrečne. Sorodstvo po mleku obstoji med onimi ljudmi, ki so bili izrejeni na istih prsih, tudi ako je bila dojlja za to plačana in akoravno niso bili od nje dojeni otroci v nikakih sorodstvenih razmerah.

Ako se je konstatiralo, da med ženinom in nevesto nikakih zaprek ni za poroko, izdela hodža kakemu moškemu sorodniku ženina pismeno potrdilo, takozvani ilm haber, ki se predloži kadiju, nakar kadi dovoli hodži, da sme izvršiti poroko. Dovoljenje, ki ga izda kadi, se imenuje »šenadet nama« ter je opremljen s pečatom kadija in šerijatnega sodišča. To dovoljenje ima navadno sledeče besedilo: »Deklica N., hči N. N. iz džemata X., poroči A. B. iz džemata Y. brez vsake zapreke, t. j. da so obe stranki zadovoljni in da niste mladoletni. Poroka se izvrši spričo zastopnikov obeh strank s »meri muadžel« ali s »meri muedžel«. Ta dokument prevzame moški pooblaščenec ter ga osebno ali po slugi izroči hodži onega džemata, v katerega je pristojen ženin, kajti samo ta hodža sme poročiti. V dokumentu navedenega izraza »meri muadželi« in »meri muedžel« pomenjata zanimiv odstavek iz mohamedanskega zakonskega prava, kakršen je v Bosni v navadi. Pomenita namreč naslednje: Po šerijatu, mohamedanski verski postavi, mora mož ženo pravzaprav kupiti. Kupnino se določi pred poroko sporazumno med ženinom in stariši neveste. Denar, s katerim se označuje kupna cena, je »akče«, katerih je dvesto za turški groš. Pri ubogih ljudeh znaša ta kupnina navadno 12.000 akčejev, kar je 60 turških grošev ali 10 kron. Ta kupnina

za nevesto se plača ali pred poroko in se imenuje »meri muadžel« ali pa se poroka izvrši na »kredit«, to je, da se nevestini stariši izjavijo pripravljene, počakati na plačilo, kar se imenuje »meri muedžel«. Strogo po besedilu postave bi drugi način kupnine sicer ne smel biti dovoljen, toda tekom časa se je udomačil in tako tudi dobil svoje pravice. Ko ženin, ki se na ta način hoče poročiti, vstopi v poročno sobo, mora takoj vprašati nevesto, ki čaka nanj, če hoče počakati na kupnino do gotove ure. Šele po ugodnem odgovoru, ki seveda vedno sledi, se more izvršiti poroka.

Poroka se izvrši vedno v nena- vzočnosti poročnega para. Ženin in nevesta se pustita pri poroki zastopati. Ženina nadomešča kak bližnji sorodnik ali prijatelj, nevesto pa tudi kak bližnji sorodnik ženin, eden izmed onih, pred katerim se ji ni treba zakrivati obraza. Zastopnik ženina mora imeti poleg tega tudi dve priči, da je v resnici pooblaščen od ženina kot njegov zastopnik. Ko so tozadevne stvari rešene, se prično priprave za svatovščino. Svatji se vabijo in čim več jih je, tem večji je sprevod in tem več časti je za mlada poročenca in njunje sorodnike. Svatovski sprevod se zbere v ženinovi hiši ter odide med hruščem k domu neveste, da jo vzame s seboj. V tem svatovskem sprevodu so najbližji sorodniki ženina, medtem ko ostanejo ženske doma. V prejšnjih časih, ko je v Bosni še cvetelo hajduštvo, ko so v bližnjih gozdovih gospodarili »vuci i hajduci«, ki so čakali, kdaj bi ugrabili za koga drugega nevesto, je bil tak svatbeni sprevod oborožen do zob, kajti mnogokrat se je zgodilo, da je moral rabiti orožje v obrambo neveste. Poleg neveste je bila prilika uropati tudi razne dragocenosti, kajti svatje so nosili bogato z zlatom vezene obleke in ženske, ki so bile z njimi, so imele polno biserov in zlatih denarjev. Ako stanujeta ženin in nevesta v istem kraju, navadno tako sijajen sprevod odpade. Nevesto peljejo zvečer peš ali na konju v novi dom. Na deželi in v pokrajinah, kjer ni dobrih vozov, svatbeni sprevod jezdi, med njimi seveda nevesta in ostale ženske na moških sedlih. V mestih so se začele uveljavljati že bolj mestne šege, medtem ko se na vasi še danes mnogo vriska, poje in strelja. Ko je dospel svatbeni sprevod do nevestinega doma, odidejo moški v »ahar«, t. j. oddelek za moške, ženske in dekleta pa gredo v harem. Moške goste sprejme in pozdravi oče ali kak bližnji moški sorodnik neveste. Ženskih gostov ne sprejme nikdar nevesta ali njena mati, temveč vedno le nevestina teta ali kaka druga sorodnica. Najvažnejša oseba med ženskimi gosti je »jenga«, »jengija« ali »jengibula«, nekake vrste vedeževalka ali čarovnica, ki se med celo svatbo ne gane od neveste in jo vedno poučuje, kaj mora in kaj ne sme storiti in kako se mora zadržati. V harem u pozdravi jengo nevesta

s poljubom na roko in s čašo kave ali čašo šerbeta. Ko se je jenga okrepčala, izroči nevesti obleko, ki jo je pustil ženin napraviti zanjo. Nevesta se v bližnjem prostoru takoj preobleče v to obleko, nakar se ide pokazat ženskim gostom. Zenske se dvignejo s sedežev in zakličejo »mašallah«, da bi zagovorile uroke. Nevesta nato poljubi navzočim ženam po vrsti roke ter sprejme čestitke in neštete želje, da bi bila zdrava, da bi se ji dobro godilo itd. Zenske se pogoste s kavo in slaščicami. Ko so izpile prvo čašo kave, zahtevajo, naj se jim nevesta izroči. Na to zahtevo se navadno odgovori z drugo čašo kave ali šerbeta ter s prošnjo naj še nekoliko časa posede, ker je še dovolj časa. To se toliko časa ponavija, da poide čakajočim ženskam potrpežljivost in da se jim končno izroči nevesta, ki jo potem odpeljejo na ženinov dom.

Dolžnost naznanjevanja nalezljivih bolezni.

Zakon z dne 14. aprila 1913, drž. zak. št. 67, o zaščitbi in zatiranju prenosnih bolezni, označuje škrlatico, difterijo (davic), abdominalni legar (tifus), grižo (disenterijo), epidemsko otrpnenje tilnika, porodniško mrzlico, legar z marogami, koze, azijsko koleru, kugo, recidivni legar, gobavost (lepro), egiptiško vnetje oči (trahom), rumeno mrzlico, vrančni prisad (črtnico), smrkvost in steklost ter ugriznine po na steklosti obolelih ali steklosti sumljivih živalih kot bolezni, ki jih je treba naznanjati.

Naredba ministrstva za notranje zadeve z dne 5. maja 1914 razširjuje z zakonitim pooblaščenjem krog teh bolezni, ki jih je treba naznanjati. Glede ošpic, dušljivega kašlja in mumpsa (vnetja ušesne slinavke) določuje namreč krajevno omejeno naznanilno dolžnost to je ošpice, dušljivi kašelj in mumps morajo se naznanjati v zdraviliščih, kopelih, letoviščih, zimskih stacijah in drugih krajih te vrste, ki jih z razglasom določi politična deželna oblast, dalje te tri bolezni ter rdečice in norice v zavodih in internatih, ki jih deželna politična oblast istotako označi razglasnim potom.

Naznanilo se poda pismeno, ustmeno, brzojavno ali telefonsko; ako se je podalo telefonsko, mora se takoj pismeno ponoviti. a naznanjevanja so se izdale posebne tiskovine (Naznanilo o kužni bolezni), katere pa so dolžni uporabljati le zdravniki in predstojniki bolnišnic, ki bodo te tiskovine dobivali od županstev.

Razen te splošne nalagata zakon in naredba zdravnikom v gotovih slučajih še neko posebno naznanilno dolžnost. Naznanjati morajo poleg tega vsak prvi primer obolezlosti ali sumnje obolezlosti na škrlatici, difteriji, le-

garju z marogami, kozah, azijski koleri, kugi ali egiptiškem vnetju oči nemudoma, in sicer brzojavno, telefonsko ali, ako se naznanilo tem potom ne more podati, po posebnem slu županu in politični okrajni oblasti, v mestih s svojim ustavom politični deželni oblasti. Na enak način naznaniti je županstvu vsak prvi slučaj steklosti.

Naloga župana je, da tudi s svoje strani najkrajšim potom naznani politični okrajni oblasti vsak prvi slučaj ene ravno kar imenovanih bolezni.

Enako je naznaniti pri legarju z marogami, kozah, koleri in kugi ne le vsak prvi, temveč sploh vsak slučaj politični okrajni oblasti, v mestih s svojim ustavom deželni politični oblasti. Izjemo za te posebne naznanilne dolžnosti uvaja naredba z ozirom na škrlatinko, disteritijo in egipt. vnetje oči v onih krajih, ki jih ima določiti deželna politična oblast, v katerih se te bolezni trajno pojavljajo, kakor je to n. pr. pogosto v velikih mestih.

V takih krajih razglasi županstvo primernim potom, da ima odpasti ta posebna naznanilna dolžnost.

Glasom naredbe imajo dalje zdravniki s posebnimi tiskovinami (končno naznanilo) županu naznaniti oddajo bolnika, obolelega za boleznijo, ki jo je dolžnost naznaniti, v bolnišnico, njega preseeliti, kakor tudi ozdravljenje ali smrt.

Krščanska gospa.

V. H.

Dne 18. februarja leta 1899, je umrla na Dunaju nadvojvodinja Marija Immaculata, ki je postala vzor ljudem visokega in nizkega stanu. Rojena dne 14. aprila leta 1844, je stopila leta 1861, v zakon z nadvojvodom Karolom Salvatorjem, ki je pred njo odšel v večnost dne 18. januarja 1892. Iz tega srečnega zakona je bilo 10 otrok, od katerih je še pet živih; med njimi tudi nadvojvoda Franc Salvator, soproga cesarjeve hčere Marije Valerije.

Nadvojvodinja je bila plemenita gospa v najboljšem pomenu besede. Ginljivo in vzpodbudno jo je bilo gledati, ko je klečala s svojim soprogom, otroki in dvorjani v domači kapeli na Dunaju ali v Frauenkirchen pred oltarjem, da tako z Bogom začne dan in izprosi sebi in svoji družini blagoslov iz nebes. Ni ji bilo dosti enkrat na leto prejemati sv. zakramente, ampak pogostoma je bila s svojo družino pri mizi Gospodovi. Samocsebi se razume, da je bila družina vsak dan pri sv. maši in da so molili pred jedjo in po jedi. Dvorni kaplan msgr. Cecconi je bil svetovalec v težavnih vprašanjih v mladih letih. Vsi so ga točno ubogali; otrokom je bil vzor učitelja.

Globoka, pristna pobožnost vojvodinje se je izkazala tudi v težkih udarcih usode, ki so jo velikrat zadeli. Najtežje je gotovo

vsaki materi, ako mora svoje dete položiti v rakev; vojvodinja je to storila z lastnimi rokami. Dočim se vedejo mnoge matere pri grobu svojih otrok kakor obupane, je vojvodinja ob taki priliki izgovorila krasne besede: »Posvetila sem svoje otroke Bogu in zahvaljujem se mu, da jih je spoznal za vredne in jih je vzel k sebi.«

Ko je bil njen soproga nepričakovano hitro poklican v večnost, se je sklonila v veliki žalosti nad umirajočim in je ostala pri njem, dokler ni z besedami hvaležnosti za njeno zvesto ljubezen zatisnil oči. Šele potem se je zgrudila, tresoč se na vsem životu, na mrliča in je udarila v pretresujoči jok.

Kot vzgojiteljica svojih otrok je bila stroga in je neizprosno gledala na natančnost pri nalogah in zahtevala največjo pozornost pri predavanju. Vsako uro pouka je začnela z molitvijo.

S služabniki je ravnala jako ljubeznivo, toda zahtevala je od njih, da se točno drže hišnega reda. Kdor se je pokazal brezverca ali nenravnega, je bil takoj odpuščen. Pri takih prilikah je rekla vojvodinja: »Kdor ni zvest svojemu Bogu, ne bo zvest tudi nam.«

Rajna je bila velika dobrotnica revežev, katere je obdarovala ne le z rokami, marveč tudi s srcem. Šla je osebno v stanovanja revežev in jim prinašala dušno in telesno okrepčilo. Bila je vedno preprosto oblečena in je živela čisto po meščansko.

Z njeno smrtjo je bila končana njena življenjska pot, ki ji jo je Bog v svoji previdnosti določil. Spoštovana, ljubljena in občudovana od vseh, visokih in nizkih, ki so z njo prišli v dotiko, je zapustila za seboj lep, blagoslovljen spomin.

Najboljša in najsigurnejša
prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, za katere
jamči dežela Kranjska, in jih obre-
stuje po 4³/₄% brez kakega odbitka.

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Politične drobtine.

»Slovenski Narod« hujska srbske trgovce k bojkotu — zoper Kroparje! Podlost naših liberalnih vele-srbov je brez meje. Sedaj hujskajo svoje belgrajske zaveznike v »Slovenskem Narodu« čisto odkrito na bojkot zoper željarsko zadrugo na Kropi! Imeli smo naše liberalce vedno za podle — a da gre njihova podlost tako daleč, da hočejo snesti nekaj zaslužka ubogim Kroparjem, to presega vse

meje. Kroparji, če boste občutili kaj bojkota — potem vedite, da se imate za to zahvaliti izključno samo pisarjem in hujšakcem »Slovensk. Naroda«! To so v resnici prava **garjeva bitja**, ki jih je treba s korenino iztrebiti. Pri tej priliki moramo izraziti svoje začudenje, da se sme v ljubljanskem časopisu brez sramu hujškati v bojkot v prilogi inozemske politične zarote zoper avstrijska podjetja! Kje je občutnost, ki se pojavlja takoj, kadar se pokaže le senca bojkotne tendence zoper kak nemški zavod v Ljubljani? Srbski bojkot, sklenjen v Beogradu iz zsolj političnih nagibov proti Avstriji, velja celi Avstriji brez izjeme — čudno tedaj, zelo čudno, da najde strastne zagovornike, pospeševalce in **podle ovaduhe** v Ljubljani in da je vse to dovoljeno!

Deželni glavar dr. Šusteršič ogrožen od slovenskih velesrbov. Deželni glavar dr. Šusteršič je prejel od liberalne slovenske strani neko pismo, iz previdnosti spisano na pisalnem stroju in oddano na pošto v Trstu dne 9. t. mes. To pismo je nad vse značilno za liberalno stranko, njeno mišljenje in njene namere. Srbstvo se proslavlja v tem pismu kot »viteško« in zagovarja sarajevski umor, češ, da se je Princip odločil, umoriti enega »slovanožrca«. Končno naznanja pisec našemu deželnemu glavarju, da se najde oseba, ki mu bo zasadila štilet med rebra in sklepa: »V to Bog in sreča junaška.« (!!) Tako, zdaj je menda vendar vsakdo na jasnem, s kakšno družbo da imamo opraviti. Slovensko ljudstvo se bo znalo znebiti teh **garjevih bitij**. Treba je pa takoj brezozirno nastopiti, kajti preveč je ta svojat že otrovala del našega naroda, zlasti mladino. **Našo hišo moramo enkrat izčediti, naj velja kar hoče!**

Zasačeni! Naših liberalcev ni na nedeljskem shodu nihče imenoval, kljub temu se čutijo — **zadete** po neusmiljenih udarcih, ki so padali na moralne sokrvice sarajevskih morilcev. Sedaj besnijo in tulijo — in s tem priznavajo jasno svojo krivdo. Stik našega svobodomiselnosti z velesrbsko propagando je znan. Saj je načrt te hudodelske zarote izrečno določa, da v slovenskih deželah podpira svobodomiselce zoper »avstrijske klerikalce«. Slovensko liberalstvo je Velesrbom simpatično, ker vidi v njem sebi **sorodno smer zoper Avstrijo**. Slovenski liberalci so **zasačeni**, sedaj jih vsakdo pozna. Kdor se od sedaj naprej še z njimi družil, je deležen njihovega početja. Proč z njimi!

+ **Jugoslovanska Omladina** je izdala oklic, ki je pravcati zgled velike predrznosti in nesramnosti. V tem oklicu daje Omladina iz Beograda povodom bestijalnega Sarajevskega umora nauke Avstriji — **ne obsoja pa niti z besedico podlega hudodelstva**, marveč se točno bere mej vrsticami odobravanje tega živinskega dejanja. In ta »Omladina« razteza svojo organizacijo tudi v naše kraje, v njenem duhu se organizira del naše srednješolske mladine.

To so dejstva, preko katerih se ne pride z nobenimi prisiljenimi, hinavskimi pojavi, ki so namenjeni izključno le prevariti merodajne kroge, — da bi se pod plaščem te prevare tem lažje nadaljevalo pogubno delo zoper temelje države. Toda, da se jim ne posreči, za to se bo skrbelo. Nekatere navne uradnike lahko prevarijo, ne bodo pa nikdar več ogoljufali slovenskega ljudstva, ki jih bo znalo segnati iz slovenske skupnosti!

PREGANJANJE KATOLIČANOV V FRANCJI.

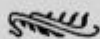
V Franciji so nekaj časa pustili katoličane v miru, a zdaj jih zopet preganjajo. V Lillu so izgnali redovnice. Sestram sv. Jožefa Clunyškega so naznanili, da morajo 1. septembra sirotišnico zapreti. V Nantu nameravajo zatvoriti višjo katoliško šolo sv. Stanislava in eksternat. Superiorja je povabilo sodišče.

NEMŠKI VOHUNI NA FRAN-COSKEM.

Pariz. V Nancyju se je vršilo prvo zasliševanje Nemcev Harber, Ach, Alemanne in Reguenz, ki so bili aretovani radi vohunstva. Z Nemci je bil konfrontiran francoski vojak Bauch 69. pešpolka. Medtem, ko so trije aretovanci trdili, da Bauch ne poznajo, je izpovedal Ach, da ga je že večkrat videl. Vojak Bauch taj, da bi dajal Achu patrone, in trdi, da je Ach vsekako patrone sam ukradel iz skladišča 69. pešpolka.

RUSKI MINISTRSKI SVET.

»Lokalanzeiger« poroča o ruskem ministrskem svetu v Petrovem Dvorcu pod Carjevim predsedstvom: Izredna seja ruskega ministrskega sveta je bila velevažna. Sazonov je poročal o sedanjem političnem položaju v zvezi s krvavim napadom v Sarajevu. Presojali so, če lahko dovede protisrbska agitacija do mednarodnih zapletljajev in kaj da naj se z ozirom na dostojanstvo in interese Rusije ukrene. Notranji minister Maklakov je poročal o notranjem položaju v Rusiji. Končno so razpravljali o pomnožitvi ruske vojne mornarice.

Gospodarske vesti.

Zadruga rokodelskih in sorodnih obrtov v Postojni priredi v času od 19. do 26. julija 1914 I. razstavo vajeniških izdelkov v poslopju ljudske šole v Postojni. Razstava se otvori v nedeljo dne 19. julija ob 9. uri dopoldne. Pri otvoritvi in za časa razstave bodo predavanja o obrtnih zadevah. Razstava je odprta vsak dan od 9. do 12. ure dopoldne in od 2. do 6. ure popoldne.

Gospodinjstvo društvo na Vrhniki se ustanovi kot odsek S. K. I. D. v nedeljo dne 19. t. m. Ob pol 9. uri dopoldne sv. maša pri Sv. Trojici, nato zborovanje v gospodinjški šoli. Popoldne

družabni sestanek na vrtu Društvene-ga doma. Gostje dobro došli.

Premije za pogozdovanje goličav. Kranjsko-primorsko gozdarsko društvo je podelilo za leto 1913 za uspešno pogozdovanje goljav kmečkega posestva sledeče priznalne diplome oziroma premije in sicer: Priznavalne diplome Francetu Slanc, posestniku v Litiji, Ignaciju Zore, posestniku v Črnem potoku in Antonu Kosmač, posestniku v Radovljici. Premije v znesku po 40 K Antonu Merzel iz Studenca ter Jožefu Šeks iz Gradiških Lazov; v znesku po 20 K Antonu Tschinkel iz Koprivnika, Francetu Kanduž iz Brega ter Pavlu Bric iz Gradiških Lazov.

9. avstrijski vinorejski kongres, ki ga sklicuje avstrijsko državno vinorejsko društvo, se vrši letos v Gorici od 5. do 13. septembra. Avstrijski vinorejski kongresi imajo namen povzdigniti in pospeševati vinske pridelke in vinsko trgovino, kakor tudi varovati skupne koristi le-teh. Kongresi se prirejajo, oziraje se na vse avstrijske vinorejske dežele, tako, da se, če le mogoče, menjajo v južnih in severnih vinorejskih pokrajinah. Član kongresa more postati vsakdo, ki naznani udeležbo pri kongresovem odboru in plača pristopnino 10 K. Kmetijska in vinorejska društva, kakor tudi zadruga so upravičene udeležiti se kongresa in odrediti h kongresovim sejam svoje odposlance. Članarina se mora plačati za vsakega odposlanca. — Ko se plača pristopnina, dobe udeleženci kongresa pristopnico. — Vsi udeleženci imajo pravico udeleževati se razprav, zborovanj in glasovanj na kongresu, staviti predloge in posečati razstave, ki se prirede povodom kongresa, kakor tudi udeleževati se izletov itd. — Udeleženci dobe brezplačno izvod poročila, ki se objavi o kongresovih razpravah. — Kongresne razprave se morejo vršiti v vseh deželnih jezikih. — Povodom kongresa se priredi v Gorici poleg razstave strojev in priprav za vinarstvo pokušnja goriških vin. Vinogradniki, ki se hočejo udeležiti te pokušnje z določiljanjem vina lastnega pridelka, naj od vsakega vzorca vpošljejo vsaj po šest steklenic, držečih 7/10 litra vina. Ena teh steklenic se uporabi za predpokušnjo, ena za kemično preiskavo, ki se izvrši brezplačno, ena za pokušnjo preskuševalne komisije, ostale pa za pokušnjo udeležnikov vinarskega kongresa in domačih vinogradnikov, ki pridejo k pokušnji. — Pri določiljanju vina naj se pazi na to, da bo belo vino v takozvanih ren-skih steklenicah, črno v bordosteklenicah. Odbor da vinogradnikom take steklenice kakor tudi zamaške brezplačno na razpolago. — Za najboljša vina se bodo delila razna priznanja in darila. — Kdor hoče svoje vino vposlati na razstavo, naj javi to do konca maja t. l. predsedništvu 9. vinorejskega kongresa v Gorici (deželni dvorec). — Odbor odpošlje svojedobno sam po vino. — Natančnejša in izčrpiliva pojasnila o pripravljanih delih ter podrobnostih o kongresu, o vinorejski razstavi in javni vinski pokušnji se morejo dobiti vsak čas na zahtevo, pisмено ali ustno, pri predsedstvu 9. avstrijskega vinorejskega kongresa (Gorica, deželni dvorec).

Uvoz sladkorja v Avstro-Ogrsko. To leto je uvoz sladkorja v Avstro-Ogrsko večji kakor navadno. Od januarja do maja se je uvozilo 40.988 meterskih stolov v vrednosti 1-3 milijona kron. To znači na pram lanskemu letu iste dobe povpreček 50 odstotkov. Avstrijske sladkorne rafinerije so zato določile cene sladkorja tako, da bo preprečen vsak uvoz.

AGRARNO - POLITIČEN TEČAJ

za odbornike kmetijskih društev, preč. duhovščino, gg. učitelje in učiteljice ter vse, ki se za zgorajšnje predmete zanimajo, priredi »Slovenska kršč.-socialna zveza« v »Ljudskem domu« v Ljubljani od 3. do vštete 7. avgusta t. l.

Tečaj je velike važnosti, zato je priakovati obilne udeležbe. **Priglasiti se je takoj na naslov: Slovenska kršč.-soc. zveza v Ljubljani.** Udeležencem, ki želijo, preskrbi Zveza hrano in stanovanje proti dnevni odškodnini 3 K, za vse dni skupaj z vstopnino vred pa 15 K. Denar za hrano in prenočišče je treba poslati naprej obenem s prijavo. Kdor ne reflektira na to, da se mu preskrbi hrana in prenočišče, plača za ves čas 1 K vstopnine, nakar dobi izkaznico.

Za tečaj so pripravljena tako odlična predavanja in načrti, da bi vsaka župnija morala poslati na ta tečaj vsaj eno ali več oseb, delujočih v naših izobraževalnih in gospodarskih organizacijah. Prosimo zato takojšnjih mnogoštevilnih prijav.

Odbor slovenske kršč.-soc. zveze.

Raznoterosti.

Hrvatje stražijo narodni značaj svojega Primorja. Minuli ponedeljek je s parnikom dospelo v Cirkvenico kakih 20 mažarskih dijakov s mažarskimi kokardami. Kako hitro so stopili na obal, so jih obdali Hrvatje in vljudno zahtevali, da snamejo izzivajoče mažarske znake. Ker so mažarski dijaki videli, da tu ni šale, so znake spravili v žepe, nakar so se Hrvatje vljudno oddaljili.

Še nekaj o cesarju Viljemu. Cesar Viljem se je izjavil, da strastno sovraži katoliško vero. Dostaviti je treba, da on ne samo da ni prijatelj katoličanov, ampak da tudi sploh nobeden kristjan ni, kajti znano je, da so od časov Friderika II. vsi nemški vladarji člani framazonske organizacije in se morajo kot taki odpovedati krščanski veri. Vsakega pruskega princa takoj, ko doraste otročjim letom, zapišejo v framazonsko ložo. Sicer ima pa Viljem, kakor razni drugi germanski vladarji, ki vsak trenutek menjajo vero (n. pr. rumunski, bulgarski, grški kralj itd.) jako široko versko vest. Na Saladinovem grobu se je proglasil nekoč za poglavarja in branitelja mohamedanske vere. V resnici pa ni niti kristjan niti mohamedanec, ampak — »gešftsmen«.

Sadna letina v Avstriji. Uradno poročilo o stanju sadja v mesecu juniju poudarja, da vreme za sadje ni bilo posebno ugodno. Padlo je z drevja mnogo sliv, češpelj in marelic. Za vinsko trto je bil posebno v Južni Tirolski in Goriški do srede junija položaj neugoden. Ker je pa potem nastopilo toplo vreme, kaže sedaj, da bomo imeli v jeseni bogat vinski pridelek. Bolezni na trtah so se dosedaj uspešno pobijale z žveplanjem.

Nekaj števil. Naša zemlja ima okroglo 1.631.500.000 prebivalcev. V Evropi 448.131.000, v Aziji 863.316.000, v Afriki 133.992.000, v Ameriki 178.677.000, v Avstraliji 7.387.000. V Evropi je Rusija na prvem mestu, ima 136.170.000 prebivalcev. Naša država je na tretjem mestu s 51.390.000. Nemčija ima 66 milijonov 835.000 prebivalcev, Italija 34 milijonov 671.000. Železnice ima naša država 44.820 km in so se pomnožile v 4 letih za 3215 km. Nemčija ima 61.936 km, Italija 17.228 km. Dolg vseh držav v Evropi znaša **158.051.566.740 K.** Največ dolga ima Francija 31 milijard 646.278.592, potem Nemčija 25 milijard 206.276.244, Rusija 23.023.149.064 in Avstrija 19.239.613.448 K. Na enega prebivalca v Avstriji pride okroglo 312 K državnega dolga. V vojnem času imajo evropske države 20.012.541 vojakov, v mirnem času pa 4.727.324 mož. Avstrija je štela leta 1912 v mirnem času 424.258 mož, v vojnem času pa 1.872.000. — Največje mesto na svetu je London. Ima 7.251.358 prebivalcev; Dunaj je na sedmem mestu, ima 2.132.523 prebivalcev.

Srbi napadli škofa. Pri Gradiški v Bosni so napadli Srbi škofa Gariča iz Banjaluke, ki se je peljal z opatom trapistov. Prevrgli so voz izvoščeka, ki ju je peljal. Škof in opat sta bila pri tem ranjena.

Gore so nevarne. Na Velikem Venedigaju so našli te dni 7 mrtvih hribo-lazcev. Zalotili so jih snežni viharji.

Ponesrečeni mornarji. Na bojni ladji Tielgu, ki je last kitajske republike, je nastala velika eksplozija, pri kateri je bilo ubitih 35 mornarjev.

Kako je vruga izganjal. Pred leti so izganjali v Klavžetu na Laškem iz obsedenecv hudobnega duha. Izganjalci pa so morali biti neomadeževani poštenjaki da jim hudobni duh ni mogel kaj očitati. Pripovedujejo, da je k takemu bolniku bil poklican pobožen kapucin. Ko ga obsedeneц zagleda, vpraša: »Kaj pa hoče ta sveti mož pri meni?« Kapucin odgovori: »Svet, svet še nisem, ali z božjo pomočjo in z lastno prizadevnostjo še lahko postanem.« In hudobni duh mu ni vedel kaj odgovoriti. — Nekdo, ki se je hotel tudi naučiti, kako se hudič izganja, je vse pazljivo opazoval in poslušal, kako je kapucin govoril. Prigodi se, da se drugo leto pojavi zopet tak nesrečni bolnik. Sedaj se ponudi, da bo bolnika zdravil z bistroumnostjo ravno tisti, ki je prejše leto kapucina poslušal. Ko ga bolnik zagleda, vpraša »Kaj hoče pa ta osel pri meni?« Vprašani hitro odgovori: »Osel, osel še nisem, ali z božjo pomoč-

jo in lastno prizadevnostjo še lahko postanem.« In skratkajec se je zakrohotal!

Namesto k poroki v ječo. Na pošti v Milanu je izginilo iz nekega poštnega ovojja pred dvema letoma za 100.000 K denarja. Tatvine je bil osumljen poštni uradnik 32letni Hilarij Corieri, katere-mu pa niso mogli ničesar dokazati. Nad dve leti ga je policija strogo nadziral-a, našla ni ničesar sumljivega v njegovem življenju. Kar naenkrat pa je začel razkošneje živeti. Najel si je vilo in sklenil je zaroč z neko vdovo. Na dan poroke je povabil vse prijatelje in sorodnike na ženitovanje. Pred poroko pa je goste presenetila policija, ki je uradnika aretirala in odvedla v zapore. Povabljeni so se strahoma razšli. Arretiranec se je skušal usmrtiti. Na njegovem stanovanju so našli še nad 60 tisoč kron denarja.

Mati ubila svojega otroka. Kočijaževa žena Marija Prazer, ki je bila odpuščena iz norišnice kot ozdravljena, je v duševni zmedenosti vrgla svoja dva otroka, v starosti od 3 do 6 let, skozi okno iz tretjega nadstropja. Otroka sta obležala na tleh mrtva. Mater so odpeljali nazaj v norišnico na Dunaj.

Kako odpravimo glavobol? Ako boli človeka glava, ker mu je udarila vanjo kri, se mora ta kri zopet odvesti iz glave v ostalo telo. To se najlažje stori na ta način, ako se polagajo na glavo ali na čelo mrzli obkladki. V ta namen priporočajo tudi posebne čepice iz aluminija ali gumija. Koristijo tudi mrzli ali gorki obkladki na tilniku. Zelo koristno je tudi, ako se kri odvede v noge. Dostikrat pomaga že, če se noge hitro zmičejo z mrzlo vodo. V nekaterih slučajih priporočajo tudi tople kopelji za noge, ki trajajo več ali manj časa. Toplota vode mora znašati povprečno 40 do 42 stopinj. Voda naj bo ravno toliko topla, da se pacient ne poti. Gorki kopelji lahko sledi tudi kratka mrzla kopel. Bolnikom, ki jim gorka kopel nog vedno povzroči še večje vznemirjenje krvi, koristijo kratke, mrzle kopelji boljše. Pri glavobolu, ki nastaja vsled pomanjkanja krvi, se mora najprej dovesti kri v glavo, kar se zgodi s pokladanjem gorkih obkladkov na gotova mesta ali z gorkimi kopelji. Tudi svetlobna kopel glave more uspešno učinkovati.

Pasji krst — najnovejši šport. Iz Pariza poročajo o naravnost neverjetnih stvareh svobodomiselnega francoskega sveta. Ker je popolna nenravnost in brezmejno uživanje omejilo na Francoskem število rojstev otrok, so začeli sedaj ljudje krščevati pse, ker otrok nimajo. Naravnost neverjetno je, kako nisko morajo pasti ljudje, ki nočejo ničesar več vedeti o veri svojih očetov. Nedavno so namreč dobile osebe iz najboljše pariške družbe sledeča tiskana vabila: »Gospod in gospa X. Y. vas uljudno prosita, da se udeležite glasb. in plesnega večera, ki se vrši v soboto, 6. junija l. 1914., povodom krsta njujnega škotskega psa »Thanusa«. Začetek ob 5. uri.« Tega pasjega krsta se je udeležilo okoli 50 oseb. Bogve, ali se je za-

vedala ta gospoda, na kakšno nizko živalsko stopnjo se je ponižala z zasramovanjem prvega krščanskega zakramenta. Zalibog se bržkone ni.

16letni deček poizkusil umoriti 16letno deklico. Nedavno je napadel 16letni Matija Vrdnal iz Dolenje vasi pri Cerknici 16 let staro služkinjo Marijo Otoničar iz Zerovnice pri Grahovem. Napadel jo je izven vasi in je hotel storiti silo. Vrgel jo je na tla in ji hotel roke zvezati skupaj. Ker se je dekle branilo, jo je zabodel z nožem blizu goltanca. Hotel jo je skoro gotovo umoriti, da bi ga ne izdala. Izprijen deček je že izročen sodišču v Cerknici.

Ruska kmetiška mladina na Moravo. Petrograjsko društvo »Rusko zrn« pošlje letos 80 mladeničev na Moravsko h češkim poljedelcem v pouk. Dosedanje take ekspedicije so se v življenju ruskega kmeta izredno dobro obnesle. Tverska gubernijska uprava je poslala kmeta Jevgrafova na Češko, da bi proučil pridelovanje lanu. Poleg tega je poslalo društvo tudi eno žensko, da bi si ogledala pletenje košar na Češkem.

Skrivnost človeškega želodca. Nekateri ljudje spravijo grozne množine jedi in pijače v svoj želodec. O tem vedo zlasti mnogo povedati poročila nočnišnic. Rekord v »požeruštvu« pa je gotovo dosegel neki holandski bolnik, o katerem poroča holandski zdravnik Fakke Meursing sledeče: Moža so pripeljali v bolnišnico, ker ni mogel več prebavljati. Trdil je do svoje smrti, ki je nastala vsled vnetja pljuč, da ni pojedel ničesar izvanrednega. Toda, ko so po njegovi smrti odprli želodec, so našli v njem gumb od električnega zvonca, razne predmete iz bakra, železa, cinka, svinca, stekla, kamna, lesa in porcelana. V želodcu, v katerem so se videle številne zaceljene rane, so našli žeblice, posamezne dele verižic, kosčke ključev in ključavnic, mal žepni nož, dva svedra za odpiranje zamaškov, mnogo prstanov, gumbe, celo patrone s kroglo itd. Teh posameznih kosov je bilo 400 in so skupaj tehtali 750 gramov.

Kako odpravimo debelost? Kdor bi se rad znebil preobile masti, naj pije vodo in se tudi pogosto kopa. To mu bo tudi pospeševalo prebavo in gibanje. Tudi gorski zrak izborna sodeluje pri odpravi maščobe, ker ravno pospešuje prebavo. To se lahko opazi že v hribovitih pokrajinah. Pa tudi morski zrak in morske kopelji uplivajo ugodno. Znano je, da priporočajo za odpravo maščobe redno pitje mineralnih vod, ki imajo v sebi mnogo soli. Take vode vplivajo ugodno tudi na srce, ker olajšujejo njegovo delovanje. Dihanje postaja lažje in telesni napori se premagajo z večjo lahkoto. Pitje mineralnih vod upliva ugodno tudi na obisti. Kopelji imajo vsakovrstne vplive na odstranitev maščobe. Treba jih je le pogosto rabiti. Najboljše pa je pogosto gibanje v naravi.

Narodno romanje v Lurd

pod duhovnim vodstvom gosp. Ant. Hribarja, župnika na Zalem Logu pri Železnikih
s posebnim vlakom

Začetek romanja dne 19. avgusta.

Romarski skupini potujeta: Ljubljana, Ponteba, Verona, Milan, Vintemille, Marsailles, Lurd, Lyon, Genf, Marla Einsiedeln, Inomost, Ljubljana. 1948

Vožnja stane iz Ljubljane in nazaj v Ljubljano: I. K 540.—, II. K 390.—, III. K 250.—.

V teh vplačilih je zapopadna vožnja, hrana, prenočišče, vodstvo in napitina. Programi se dobe pri preč. gosp. Ant. Hribarju, župniku v Zalem Logu pri Železnikih in pri gosp. Lamb. Mally, trgovcu, Medija-izlake pri Zagorju, v prodajalni K. T. D. prej H. Ničman in pri poslovođu g. Honr. Zalesjaku v Gosposki ulici 10 v Ljubljani.

Dobre knjige.

— **»Zločin v Sarajevu«.** Pod tem naslovom in njegove soproge vojvodinje Hov Ljubljani izšla 63 strani obsegajoča knjižica, okrašena z naslednjimi slikami: Sliki nadvojvode Frana Ferdinanda in njegove soproge vojvodinje Hohenberg, cesarjeva slika, potem: Sestaneček pok. prestolonaslednika s soprogo na kolodvoru v Ilidže, prestolonaslednikova sprejemna soba v Ilidže pri Sarajevu, aretacija napadalca Čabrinoviča, aretacija morilca Francipa, proglašeni preki sod v Sarajevu, pri atentatu preluknjani avtomobil, sprevod v Sarajevu, parnik »Lacroma« z rakvama v Trstu, polaganje rakev na vozove v Trstu, prestolonaslednik v krogu svoje družine (zadnja družinska slika iz leta 1914.), sprevod v Trstu (tri slike), blagoslov žrtev na ljubljanskem kolodvoru, na mrtvaškem odru v dvorni kapeli na Dunaju, sprevod na Dunaju v noči 3. julija, grad Artstätt, kapela v Artstättu, prestolonaslednikovi otroci na kolodvoru na Dunaju, ko se vračajo od pogreba, prestolonaslednik zadnjič na Opčinah pri Trstu, prihod v Sarajevo eno uro pred napadom, prestolonaslednik Fran Ferdinand na manevrih, prestolonaslednikova družina v gradu Belvedere, prestolonaslednik s soprogo v Trstu, zadnji izprehod v dunajskem pratu, prestolonaslednik Fran Ferdinand kot lovec, prestolonaslednik v uniformi generalnega armadnega inšpektorja, prestolonaslednik Fran Ferdinand pri vojaški vaji, osiroti otroci, novi prestolonaslednik v krogu svoje družine, cesarjeva družina pred dobrim polstoletjem. Tekst, t. j. opis atentata in Fran Ferdinandov življenjepis je razdeljen v kratke pregledne odstavke. Papir je fin, tisk krasen. Cena 70 vinarjev. Knjižica je v resnici vredna, da se čimnjej razširi.

* **»Mati vzgojiteljica«.** Za dekleta, ki obiskujejo gospodinjstvo tečaje, pa

tudi za vsa druga vsaj nekoliko izobražena slovenska dekleta in za mlade žene, je priredila neka učiteljica pod naslovom »Mati vzgojiteljica« knjigo, v katero je nanizala vodilne misli iz krščanskega vzgojeslovja. Ta knjiga, ki obravnava v devetih poglavjih na 102. straneh pouk o telesni, duševni, нравstveni in socialni vzgoji otrok v dobi od njihovega rojstva do vstopa v življenje, je res lepa in zlata vredna. Skrbnih in delavnih mater imamo Slovenci prav mnogo, dobrih vzgojiteljic pa premalo. To matere same čutijo, da jim manjka navodila in si žele pouka o umetnosti dobre vzgoje. Nudi ga jim ta knjiga v toliki meri, da je nobena mati, pa tudi noben vzgojitelj ne bo odložil brez koristi. Toliko lepih, praktičnih vzpodbudkov k dobri vzgoji nimamo Slovenci doslej še nikjer. Oblika knjige je lična, njen tisk fin, jezik krasen. Knjigo je natisnilo in založilo tiskovno društvo »Kranju« in se dobiva pri njem, kakor tudi po knjigarnah, s poštnino vred nevezana za 1 K 50 vin., vezana v polplatno za 2 K in v celo platno za 2 K 30 vin.

Vesele povesti, katere prinaša 3. sešitek znane in priljubljene »Zbirke slovenskih povesti«. Cena 60 vin. so srečno izbrane in polne res zdravega domačega humora. Jakličevi dve povesti »Za možem« in »V pustiv je šla« prav kratkočasno in šegavo popisujeta hrepenenje mladega in starega ženstva po zakonskem jarmu. V teh dveh povestih gledamo pred seboj kos domačega življenja z vesele strani. Istotako nagajivo in zajedno poučno opisuje Jurčičeva povest »Pravda med bratoma« davno resnico, da more malo nesporazumljenje razdružiti brata in zasejati med nju preprič, ki se pa prav srečno in bratovsko konča po posredovanju ljudomilega sodnika. Priznati se mora uredniku te zbirke profesorju Grafenauerju, da zna prav srečno izbirati snov za to ljudsko zbirko dobrih slovenskih povesti, ki bo počasi prinesla vse, kar je v našem slovstvu dobrega in lepega. Ker stane posamezni sešitek »Zbirke slovenskih povesti« le 60 vin. si jo lahko vsak naroči, komur je mar, da spozna slovenske slovstvenike ter se hoče kratkočasiti ob dobrem berilu. Naroča se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Vojska na Balkanu. Sestavila profesorja Anton Sušnik in dr. Vinko Šarabon. Cena broš. 6 K 50 vin., eleg. vez. 8 K 50 vin. Ta knjiga, ki pomenja najzanesljivejšo zgodovino balkanske vojske, je sedaj popolna, ter obsega vse dogodke in boje od začetka vojske do sklepa končnega miru v Bukarešti. Dodatku je pridejan tudi najnovejši zemljevid balkanskih držav s starimi in novimi mejami in so torej iz njega najbolj razvidne vojne pridobitve posameznih držav. Ta obširni zemljevid, ki stane sam zase 2 K, dobe naročniki brezplačno. »Vojska na Balkanu« je najbogatejša opremljena slovenska knjiga. Poleg silno velikega števila ilustracij, pokrajinskih slik in bojnih skic, obsega knjiga dva zemljevida, veliko umetniških prilog

in krasno večbarvno naslovno sliko. Knjiga se bere kot mična povest in bo imela kot prvovrstno zgodovinsko delo trajno vrednost. Dobi se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Zemljevid Balkanskega polotoka. 1:250.000. Cena v ovitku 2 K. Ta najnovejši slovenski zemljevid balkanskega polotoka in a začrtane nove in stare meje balkanskih držav, ter torej najjasneje predočuje, koliko prejšnjega turškega ozemlja si je prisvojila vsaka d.žava. V njem bo našel vsak naročnik označene kraje, kjer so prelivali v zadnji vojski naši bratje svojo kri za krščanstvo in svobodo zlato ter na Balkanu dvignili zopet križ visoko nad turški polumesec. Ta krasni zemljevid dobi vsak naročnik celoletnega dela »Vojske na Balkanu« brezplačno.

Naša zdravila in njih uporaba v domačem zdravilstvu. Cena 1 K 20 h, vez. 1 K 80 h. — Često pomagajo tudi v resnih slučajih navadna preiskušena domača zdravila, katera so uporabljali naši dedi. V tej knjigi so navedena domača zdravila z jasnim poukom, kako so uporabljati in proti katerim boleznim pomagajo. Ker v nujnih slučajih časih ni mogoče hitro poiskati zdravniške pomoči, medtem so domača sredstva povsod pri roki, je knjiga koristna in potrebna. To knjigo pojasnjuje ravno kar izšla nazorna knjižica:

»Zelišča v podobah«. Cena 60 vin. Ta knjižica predočuje domača zdravilna zelišča v naravnih barvah. Označeno je tudi, katere rastline skrivajo v sebi poleg zdravilne moči tudi strup in katere so nestrupene. Kdor bo s to knjižico v roki iskal zdravilnih zelišč, katerih ne pozna, jih bo brez težave spoznal in našel.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

Smešnice.

Podobnost. Orožnik in mavrica sta si podobna v tem, da sta znamenja miru in se pokažeta navadno po nevihti.

V pijanosti. Logar: »Kako da ste mogli zajca zgrešiti?« — Lovec: »Malo okajen (pijan) sem bil in sem namestu enega zajca videl dva. Pa je že zlodeji hotel, da sem na napačnega strelil!«

V šoli. Prof.: »Zemlja je v primeri s solncem tako majhna, da kadar bo skočila v sonce in se zopet z njim združila, ne bomo z najboljšimi pripomočki mogli razločiti, da bi bilo zato sonce kaj večje.«

Iz kasarne. Korporal: »Dve reči sta torej, ki ju morate vselej saboj prinesiti, kadar pridete na kontrolni shod: prvič vojaški list in drugič nobene palice!«

Je vseeno. Stara mati: »Jožek, tukaj je papir, piši materi pismo!« — Jožek: »Pa ne vem, kateri dan je danes.« — Stara mati: »Pa zapiši včerajšnjega!«

Pri skušnji. Profesor: »Ime četrtega želonca pri prežvekovalcih boste vendar vedeli. Saj ga vidite pri vsakem mesarju!« — Dijak: »Danka.«

BOJ ZA KOVČEG ALI NEVOŠČLJIVOST.

SKRIVALNICA.

Kje je princ?

Resnica. A.: »Danes sem nekaj učal, kar še nisem in ne bom nikoli več, dokler bom živ.« — B.: Kaj tacega? — A.: »Petdeset let.«

V naglici. Mlad gospodič: »Gospodična, če imate ravno srce pri roki, bi vas prosil za oboje.«

Nič posebnega. A.: »Poglej no bankirja Arona, ki ima polno redov — kaj je neki storil, da jih je dobil?« — B.: »Potrebne korake — družega nič.«

V šoli. Učitelj učencu, ki se pri izpraševanju skriva za hrbet svojega sosedu: »Štravs, ti ravnaš prav tako, kakor pičl tvojega imena; on tudi glavo v pesek vtika, da ga njegov učitelj ne vidi!«

Lepa iznajdba. »Čudno je, kaj so zadnji čas že vse iznašli: brzojavljenje brez žice, vožnjo brez konj, smodnik brez dima... sedaj še nekaj manjka: dota brez neveste.«

Stara mati vnuku: »Žane, to je vendar prehudo, da te mora človek celi dan kregati!« — Žan: »Stara mamica, to nič ne dě, — nisem tako občutljiv!«

Oseka in plima. Star mornar pripoveduje: »Vihar nas je bil zagnal na skaline, kjer smo obtičali. Čakali smo, da nastopi plima (pritok morja). Voda narašča, ladja se dviguje, pa naval je preslab, da bi se barka oprostila. Izmečemo v morje, kar smo mogli pogrežati, pa še ni zadosti. Tu pride kapitanu pametna misel. »Otroci!« — pravi — »ali znate skakati?« — »Pa še kako!« — odgovorimo mornarji. — »Torej: eno, dve, tri!« — Poskočili smo vsi — 47 nas je bilo — torej dobrih 100 centov peze. Barka je bila v trenutku za toliko lažja in se je oprostila skalin. Skočili smo pa seveda tako visoko, da smo bili kake pol minute v zraku.«

Mnenje g. dr. M. Murmayr-ja
v Slovenski Bistrici.

Gosp. J. Serravallo, Trst.

Prav rad Vam potrjujem, da Vaše železnato kina-vino Serravallo je eno okrepčilnih zdravil, ki ga jaz rabim že 10 let. Srečna izbira uspešnih tvarin in izborni okus zagotavljajo Vašemu izdelku trajen vseh.

Slovenska Bistrica, 3. junija 1911.

Dr. M. Murmayr.

Steckenpferd - lilično mlečno milo

BERGMANN & CO., Tešin ob Labi
je slejkoprej neobhodno potrebno za racionalno
negovanje kože in lepote. Vsaki dan pohvalnice.
Dobi se o povsod a so vin. 745

PEBECO
PASTA
čisti usta i zube
Velika Tuba K 1.50
mala Tuba K 1.-

Vsaka gospodinja Vam bo pritrčila, da brez dobrega kavnega dodatka kava ni dobra. Če hočete imeti dobro in okusno kavo, ji morate pridejati Kolinske kavne primese v korist obmejnem Slovincem, ki je najboljši kavni pridelek sploh. Vse naše gospodnje to vedo, zato pa kupujejo samo to cikorijo. To tem raje, ker tudi vedo, da je Kolinska kavna primes v korist obmejnem Slovincem pristno domače blago, edino te vrste sploh. Tudi mi priporočamo Kolinsko kavino primes v korist obmejnem Slovincem kot najizvrstnejši in pristno domači kavni pridelek!

1. avgust — dan sreče za onega, ki pravočasno naroči izborno turško srečko ter po žrebanju tega dne prejme veselo sporočilo, da je njegova številka zadel 400.000 frankov! Vsaka srečka prinese gotov dobiček, zato naj oni, ki hočejo svojo srečo poskusiti s srečkami, nemudoma zahtevajo zadevno pojasnilo, ki jim ga glasom današnjega oglasa z obratno pošto in brezplačno pošlje za »Slovensko Stražo« g. Valentin Urbančič, Ljubljana 2.

Botri

ako hočete narediti svojim birmancem res veselje in dati si omin, jim kupite dobro uro in lepo verižico. Vse to dobite, kakor tudi lepe uhane, prstane itd. po znižanih cenah pri dobro poznani tvrdki

F. ČUDEN, Ljubljana 249
Prešernova ul. 1.

!! Ilustrovan cenik brezplačno !!

TOPILNICA V LITVI
sprejme v trajno delo
pri dobri plači močne, zdrave

delavce

Sprejme se učenec za kleparsko obrt

Več pove Fr. Belec, št. Vid nad Ljubljano. 2300

Technikum stroj., elektr.
Hainichen, Saško. Strok.
tov. Progr. zast. 2137

Ržena sladna kava

iz gorske rži
se pošilja po povzetju v zavojih po 5 kg franko za

K 3-75 2041
z dodatkom lepih platnenih brisač, robcev itd. iz tovarne **Fran Sax**, Maslovedy pri Smrititz, (Češko).
Prosimo poskusite.

Kupujte v Katoliški Bukvarni!

OMOZJE in KOLESA
na obroke. Posamezni deli najceneje il. ceniki zastoj.

F. Dušek, tovarna orožja, koles, šivalnih strojev. Opočno ob dr. žel. 2125, Češko. 3357

Janus kolesa

(8 letno jamstvo)
1234 50 z ozirom na

kakovost in cene-nost nedosežna!

Sivalni stroji in zraven spado-
joče, pnevmatike itd. po oha-
sijskih cenah. Krasen katalog XI.
zastoj in franko. Ma s Sku-
tezky, Dunaj, Stubenring 6

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Gradec 8. julija: 76, 46, 53, 85, 56.

Brno 8. julija: 7, 46, 22, 28, 76.

Linc 11. julija: 14, 77, 89, 32, 7.

Tržne cene

za 100 kg.

Ljubljana, 7. julija 1914.

Deželni pridelki:	Cena		Živila. meso	Cena	
	K	V		K	V
Pšenica	26	—	živa vaga:		
Rž	19	—	ziva vaga:		
Ajda	24	—	Goveda pitana	88	—
Ječmen	20	—	Teleta težka	58	—
Oves	16	—	Teleta mala	90	—
Proso belo	23	—	Prasiči	60	—
Proso rumeno	19	—	Koštruni	60	—
Koruzna stara	16	—			
Koruzna nova	—	—	Kurotnina in drugo:		
Leča	24	—	Maslo kuhano od		
Grah	—	—	K 2.0— do	240	—
Laneno seme	32	—	Maslo surovo od		
Gršnica	—	—	K 2.0— do	200	—
Domača detelja	—	—	Svinina sveža (speh)	120	—
Pizol Ribična	—	—	Svinina prekajena	125	—
Pizol Prepelčar	—	—	Mast svinjska	85	—
Pizol Mandaion	—	—	Lol	—	—
Cebula	—	—	ajca 100 komadov	7	—
Krompir	5	—	Pisanci	3	—
Zelje sveže	—	—	Golebi	60	—
Zelje kislo brez sode	8	—	Raca	—	—
Repn gorenjska	1	50	Gos	—	—
Repn sveža	—	—			
Repn kisla brez sode	—	—	Kolonijalno blago		
Brim	—	—	na debelo:		
Kumina	70	—	Rž Rangon od		
Oreh	85	—	K 25— do	28	—
Gobe suhe	—	—	Kava Santos od		
Suhe bruske	—	—	K 26— do	80	—
Suhe češnje	60	—	Sladkor od K84— do	83	—
Ječice	—	—	Petrolej	32	—
Zelod	—	—			
Smrekovi storži	—	—			
Seno	8	—			
Slama	3	50			
Stelja	3	—			

Sprejme se učenec

okoli 15 let star, v trgovino z mešanim blagom. Zmožen mora biti slovenskega in nekoliko nemškega jezika. Prednost imajo oni, ki so od poštenih kmečkih staršev. Naslov: **Luka Senica**, trgovec v Šmarju pri Sevnici, Štajersko. 2304

Vse oboletosti
sopilnih organov

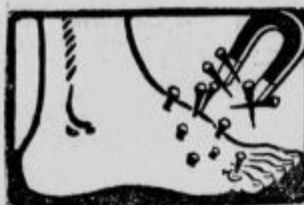
oslovski kašelj, navačni kašelj, prehlajenje, influenza

Dobi se o K. 4— v vseh lekarnah.

pljučne bolezni

naduha zdravijo številni
zdravniki in profesorji vedno z

SIROLIN "ROCHE"

500 K Vam plačam
če Vaših kur-
jih očes, bradavic in
trde kože tekom 3 dni
brez boli, ne odpravi
moj uničevalni ko-
renin Risa-balsam.
— Cena lončku z
jamstvenim pismom
1 K, 3 lončki K 2-50.
Kemény, Kaschau (Hassa) I
Post. pred. 12 711 Ogr.

Iščem zanesljivega mlinarja

kateri more takoj službo nastopiti. Plača po do-
govoru. Zglasiti se je pri **Antonu Vovk, mlinar**
v Mostah, pošta Žirovnica, Gorenjsko. 2227

Prodaja se zelo lepo

posestvo z mlinom

in malo ročno opekarno. Zaraščeni gozdi so od-
daljeni četrt ure od poslopja. Tik hiše je lep sadni
vrt, na katerem stoje skedenj, šupa, svili in ko-
zolec. Prav blizu poslopj je polje in travniki. Vsa
poslopja so krita s cementnim strešnikom. Hišno
poslopje je na treh vogalih že prenovljeno od te-
melja do vrha betonirano iz najbolj. materiala. Tri
kobe so že popolnoma gotove. Ker je čas ugoden
in vse pripravljeno, se vse delo lahko kmalu izvrši.
Potem se odproda lahko opeka in orodje. Zgane
opeke je 45.000, lanske mrve 35-40.000 kg. Več
pove lastnik **Anton Bezljaj v Preski št. 26, pošta**
Medvode. 2006

Zakaj pač?

je „Pravi :zagrebški Franck :
tako priljubljen pri naših
gospodinjah ?

Le zaradi svojih prednosti !
krepak okus,
zlaščurjava barva,
nedosežna izdatnost.

Tovarniška znamka :
Kavin mlinček.

si em 151/10-149

Pokrivajte strehe brez popraviljanja. Obkladanje zidov
proti neugodnemu vremenu z

Etternit

škriljem

Edino tedaj pri-
ten ako vsaka po-
ča nosi obvarova-
no znamko
Etternit
z utišnjeno čr-
kami

TOVARNA
LJUDOVIT HAT/CEK
VOCKLABRUCK
ZOOHUS AUSTRIJA
DUNAJ IX

Zastopnik :
Janach & Co., Trst.

Na prodaj sta dve **pritični hiši**
docela prenovljeni
blizu Ljubljane in železnice. Vsaka ima po tri
sobe, jedilno shrambo, klet in vsaka svoj vodo-
vod ter lep vrt s sadjem in za zelenjavo. Lepa
lega, kraj miren in zdrav. Vpraša se pri **Fr. Jerko,**
Crnuče, pošta Jezica. 1782

Vsadko mora zadeti!

400.000 in 200.000 frankov so glavni dobitki

turških srečk

6 žrebanj letno! Prih. žrebanje 1. avgusta.
475.000 ozir. 375.000 K, ozir. frankov in lir zna-
šajo vsakoletni glavni dobitki skupine

5 oziroma 3 izbornih srečk. 2210

13 ozir. 19 žrebanj vsako leto! Prihodnje
žrebanje 1. avgusta. Mesečni obrok od 4 K
naprej. Za cenjene naročnike so določene
nagrade in premije!

Pojasnila daje in naročila sprejema za „Sloven-
sko Štražo“ **Valentin Urbančič, Ljubljana 2.**

Dobri fotografski aparati ceneje kot kje drugod!

Kompletne kamere z zraven spaja-
jočim od K 100 do K 600 — in višje.
Aparati za hitro fotografiranje, auto-
mati in novosti. Priložnostni nakupi.
Z drzavno in zlato kolajno odlikovani.
Ceniki zastoj.

Elfr. Birnbaum, fotoindustrija
1834 **Hirschberg 644 Češko.**

Družina

obstoječa iz 3 ali 4 oseb, se takoj sprejme, t. j.
mož, žena ter dva sina ali dve hčeri v starosti od
15 do 20 let. Obstoji lahko družina tudi iz več
otrok. Delo je blizu Ljubljane in obstoji v mle-
karstvu in živinoreji proti mesečnemu plačilu ali
drugačnemu dogovoru. — Ponudbe je poslati pod
št. 2230 na upravništvo „Domoljuba“. 2230

Ker mi za zimsko blago katero
v kratkem začne prihajati, vsled pre-
zidanja skladišč primanjkuje prostora
sem se odločil

letno blago pod ceno prodati

Blagovolite porabiti to ugodno pri-
liko za nakup blaga. Različni ostanki
kambrika, kotenine in drugega
blaga skoraj zastoj, rute za na
glavo 35 vin.

Zglasite se v glavni trgovini

R. MIKLAUC

Stritarjeva ulica št. 5

kakor tudi v podružnici

„Pri Miklavžu“

Medarske ulice, zraven loterije.

Ugodna prilika tudi za gg. trgovce!

Zaradi preureditve trgovine vse blago

10 procentov ceneje

Priporoča se trdka K. WIDMAYER, pri „Solneu“, Ljubljana

Ustanovljeno leta 1893.

Ustanovljeno leta 1893.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz svojega.
Zunanji vlagatelj so za pošl.

5 %

ljanje denarja na razpolago brez-
plačno položnice poštne hranilnice.

Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7 1/2, 15 ali 22 1/2 let, pa tudi izven
odsekov proti poljubno dogovorjenim odplačilom. — Dovoljujejo se ranžijska
posojila proti zaznambi na plačo in zavarovalni polici ali proti poroštvo.

Prospekti na razpolago.

Društveno lastno premoženje znaša čez 600.000 K. Deležnikov je bilo koncem leta
1913 2492 z 17406 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6.788.340 K.

Načelstvo:

Predsednik: **Andrej Kalan**, prelat in stolni kanonik v Ljubljani.

I. podpredsednik:

Ivan Sušnik, stolni kanonik v Ljubljani.

II. podpredsednik:

Karol Pollak ml., tovarnar v Ljubljani.

Člani: **Fran Borštnik**, c. kr. profesor v p. v Ljubljani; **Dr. Ferdo Čekal**, stolni kanonik v Ljubljani; **Ivan Dolenc**, c. kr. profesor v Ljubljani; **dr. Jožef Gruđen**, stolni kanonik v Ljubljani; **Anton Koblar**, dekan v Kranju; **dr. Jakob Mohorič**, odvetniški kandidat v Ljubljani; **dr. Fran Papež**, odvetnik v Ljubljani; **B. Remec**, odvetnik v Ljubljani; **Anton Sušnik**, c. kr. gimn. profesor v Ljubljani; **dr. Viljem Schweitzer**, odvetnik v Ljubljani; **dr. Aleš Ušeničnik**, prof. bogoslovja v Ljubljani; **Fran Verbič**, c. kr. gimn. prof. v Ljubljani.

Nadzorstvo:

Predsednik: **Anton Kržiš**, c. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Člani: **Anton Čadež**, katehet v Ljubljani; **Ivan Mlakar**, profesor v Ljubljani; **K. Gruber**, c. kr. fin. rač. oficijal v Ljubljani; **Avguštin Zajo**, c. kr. rač. revizent in posestnik v Ljubljani.